

Vejledende serviceniveau for handicapkompenserende ydelser til børn og unge (Serviceloven § 41)

Børnehandicap September 2016

HEDENSTED
KOMMUNE

Tofteskovvej 4
7130 Juelsminde
T: 79755000

Indhold

Merudgifter (Serviceloven § 41)	3
Formål.....	3
Personkreds (modtager af ydelsen)	3
Betingelser for at modtage ydelsen	4
Målgruppe – barnets funktionsevne eller lidelse	4
Forsørgelse i hjemmet	5
Nødvendig merudgift.....	6
Ingen dækning, hvis udgiften kan dækkes efter andre regler	7
Ophold i udlandet	7
Ferie i udlandet	8
Sandsynliggørelse eller dokumentation af merudgifter	10
Beregning af merudgiftsydelsen.....	11
Enkeltudgifter	11
Opfølgning og regulering	11
Borgerens oplysningspligt.....	12
Frist for sagsbehandling	12
Partshøring.....	13
Anke	13
Eksempler på merudgifter	13
Aflastning ud af hjemmet, afløsning i hjemmet, formålsbestemt aktivitet ud af hjemmet og voksenbetalt barnepege	13
Befordring	15
Beklædning/ fodtøj	18
Bolig og boligskift.....	20
Briller	21
Børneeksem	22
Cykler og særligt udstyr	24
Drift af bil	24
Satser til brug for bilberegning 2016	29
Ferie	31
Forsikringer	32
Fritidsaktiviteter	32
SFO	33
Handicaprettede kurser.....	33
Kost og diætpræparater	34
Konsulentbistand som merudgift	42
Medicin.....	43
Plejeartikler/ personlig hygiejne	46
Rengøring	46
Sygehusophold.....	47
Vask og tørring	47
Vækkeure til hørebørn	49
Vådligger	49
Kanyleboks og andre artikler til behandlingen	52
Kontingenter til handicapforeninger	52
Psykolog og anden behandling	52
Rådgivning	52
Særligt legetøj	52
Uddannelse	53
Visualiseringsprogrammer	53
Ødelæggelser og slitage	53

Merudgifter (Serviceloven § 41)

Formål

Formålet med ydelsen er at medvirke til:

- At børn og unge med funktionsnedsættelse kan forblive i familien og dermed undgå anbringelse på institution eller lignende, såfremt hensynet til barnets bedste tilsiger dette.
- At familien kan leve så normalt som muligt på trods af og med barnets/den unges nedsatte funktionsevne eller den kroniske/langvarige lidelse.
- At hindre at barnets/den unges nedsatte funktionsevne eller kroniske/langvarige lidelse forværres eller får andre og mere alvorlige følger.
- At tilgodese, at børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og med indgribende kroniske eller langvarige lidelser har nogle særlige behov, som kan give merudgifter ved forsørgelsen.

Bestemmelsen giver således hjemmel til at dække de udgifter, som familien ikke ville have haft, hvis barnet/den unge ikke havde haft en nedsat funktionsevne eller en kronisk/langvarig lidelse. Den nødvendige merudgift er således differencen mellem den udgift, forældrene har ved forsørgelsen af det handicappede barn og forsørgelsesudgiften for et ikke-handicappet barn. Der foretages altid en individuel helheds-vurdering ud fra barnets funktionsnedsættelse og behov.

Ankestyrelsen har i C- 92-12 fastslået, at det er den samlede nedsættelse af funktionsevnen, der skal lægges til grund ved vurderingen af, om et barn er omfattet af personkredsen og har ret til merudgifter. Et barn med flere lidelser behøver således ikke være omfattet af målgruppen for hver enkelt lidelse for, at merudgifter ved forsørgelsen af barnet i hjemmet kan dækkes. Det er den samlede funktionsevne, der skal være betydeligt nedsat eller indgribende. Det er dog en forudsætning, at den enkelte lidelse, og den deraf følgende nedsættelse af funktionsevnen, er varig, langvarig eller kronisk, og at merudgifterne er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne, samt at der er tale om nødvendige merudgifter ved forsørgelsen af barnet i hjemmet.

Personkreds (modtager af ydelsen)

Følgende personer er omfattet af personkredsen:

- Forældremyndighedensindehaver
- Biologiske forældre uden forældremyndighed – også forældre med bopæl udenfor kommunen
- Pårørende, der faktisk forsørger barnet i hjemmet
- Personer med tilladelse efter § 78 har barnet i privat familiepleje og faktisk forsørger barnet i deres hjem med tilskud fra forældrene.

Det gælder derimod ikke:

- Unge under 18 år, der forsørger sig selv
- Plejefamilier, hvor barnet er anbragt og som modtager plejevederlag.

Merudgifter til børn i familiepleje

Hvis barnet er anbragt i pleje hos en plejefamilie, ydes udgifter, som ellers ville være merudgifter ved forsørgelse efter § 41, som en del af plejeydelsen efter Servicelovens § 142.

Plejeforældre kan derfor ikke, som personer der forsørger barnet i hjemmet, klage over udmålingen af merudgiftsydelsen, jf. Servicelovens § 166. Evt. uenigheder skal afklares gennem forhandling mellem kommune som arbejdsgiver og plejefamilien som ansat af kommunen.

Betingelser for at modtage ydelsen

Kommunen yder hjælp til nødvendige merudgifter ved forsørgelsen af et barn med betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Det er en betingelse, at merudgifterne er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne/lidelsen, og at udgiften ikke kan dækkes efter andre bestemmelser.

I det følgende uddybes betingelserne.

Målgruppe – barnets funktionsevne eller lidelse

Det fremgår af § 41, stk. 1, at der skal være tale om betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse.

1. Betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne

Begrebet angiver relationen mellem en persons nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne og mulighederne i det omliggende samfund.

Der lægges afgørende vægt på en vurdering af funktionsnedsættelsen, så det er graden af denne og ikke den lægelige diagnose, der er afgørende for berettigelsen til ydelsen.

Til brug for denne vurdering er der brug for en konkretiseret beskrivelse af barnets eller den unges funktionsressourcer og begrænsninger, så det sikres, at kompensati-
onen så nøjagtigt som muligt modsvarer begrænsningerne og udnytter ressourcerne.

2. Indgribende kronisk lidelse eller indgribende langvarig lidelse

At lidelsen er indgribende betyder, at den efter sin karakter vil have alvorlige følger i den daglige tilværelse.

At lidelsen er kronisk betyder, at der foreligger en sygdomstilstand, som fra det tidspunkt den opstår normalt forventes at vare mindst barnealderen ud. Det karakteriserer lidelsen, at den, hvis den dæmpes med medicin, vil blusse op igen, såfremt behandlingen stoppes.

En langvarig lidelse er ikke nødvendigvis en uhelbredelig lidelse. Der lægges i praksis vægt på, at lidelsen lægeligt skønnes at vare mere end ét år. Der kan dog efter § 41 ydes støtte selv om lidelsen forventes at vare mindre end 1 år, nemlig i tilfælde, hvor familien i en kortere periode er meget tungt belastede.

Som eksempel kan nævnes børn med hofteskred (calve perthes).

Bemærk, at det ikke er nok, at lidelsen er indgribende eller langvarig, begge betingelser skal være opfyldte. Ankestyrelsen har i C-13-99 fastslået, at det ikke er nok, at der er tale om en langvarig lidelse. Der må også stilles krav om, at der er tale om en indgribende lidelse.

Se endvidere følgende afgørelser for nærmere afgrænsning af målgruppen: C-55-11, C-54-11, C-09-09, C-009-04 og C-15-03.

Lidelser, der falder udenfor begrebet

- Kortvarige og/eller mindre indgribende lidelser som visse former for allergi
- Vådligere (enuresis) kommer efter en konkret vurdering kun ind under § 41 i de særlige tilfælde, hvor alle behandlingsmuligheder er udtømte, barnet er i skolealderen og der er udsigt til, at lidelsen er langvarig eller kronisk.

Forsørgelse i hjemmet

Det fremgår af § 2 i bek. nr. 32 af 21/1-15 om tilskud til pasning af børn med handicap eller langvarig sygdom, at barnet/den unge skal bo hos forældrene eller andre pårørende.

Det er således ikke nødvendigvis forældremyndighedens indehaver, der skal forsørge barnet for at opnå støtte efter § 41.

At barnet forsørges i hjemmet betyder, at det skal bo hos forældrene eller andre pårørende, i modsætning til, at barnet ved medvirken af sociale myndigheder har ophold uden for hjemmet.

Et barn forsørges i hjemmet, når:

- Det er midlertidigt indlagt på hospitalet eller lignende
- Det er midlertidigt på aflastning, jf. Servicelovens § 52 stk. 3 nr. 5 eller § 84 stk. 1.
- Det som led i almindelig skolegang går på kost- eller efterskole, og forældrene fortsat betaler tøj, lommepenge m.v., jf. Servicelovens § 52a.
- Når den unge under 18 år er flyttet hjemmefra, men stadig forsørges af forældrene

Nødvendig merudgift

Det fremgår af § 41, stk. 1, at der skal være tale om en nødvendig merudgift, der er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne. Der er altid tale om en konkret og individuel vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Ankestyrelsen har truffet følgende afgørelser i forhold til nødvendige merudgifter:

- C-115-11, at udgifter til aflastning i form af barnepige til et 13-årigt barn i de uger, hvor barnet boede hos moderen, ikke kunne betragtes som en nødvendig merudgift. Ankestyrelsen lagde vægt på, at barnet alene var hos moderen hver anden uge. Moderen havde således mulighed for friweekender og fridage i de uger, hvor hun ikke havde sønnen boende. Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at moderen modtog tabt arbejdsfortjeneste med 7 timer i de uger, hvor sønnen boede hos hende.
- C-77-11, at udgifter til ødelagt indbo skulle ved beregning af nødvendige merudgifter ved forsørgelsen af en svært autistisk, mentalt retarderet dreng medtages udgifter til genanskaffelse og reparation af indbo ødelagt af barnet. Udgifterne til indbo skulle medtages i det omfang, de oversteg de udgifter en familie almindeligvis har hertil, hvis udgifterne ikke kunne undgås ved pædagogiske tiltag og indretning af drengens omgivelser. Kommunen skulle derimod ikke medtage udgifter til den handicappede drengs lange bade, slitage på og vask af tøj samt spild af madvarer. Der var ikke dokumentation for, at disse udgifter samt hans spild af madvarer og andre dagligvarer var nødvendige og ikke kunne undgås. Der blev lagt vægt på, at udgifterne kunne undgås og reduceres ved at aflede drengen fra hans uhensigtsmæssige ritualer. Udgiften til et handicapforeningskontingent kunne ikke betragtes som en nødvendig merudgift, da udgiften ikke var nødvendig for at få dagligdagen til at fungere.
- C-253-09, at en ung på 17 år med spastiske lammelser i arme og ben var berettiget til at få dækket de merudgifter, der var forbundet med deltagelse i el-kørestolsfodbold. Det måtte antages at være almindeligt for ikke-handicappede ung på samme alder og i samme livssituation at have en fritidsaktivitet. Hans mulighed for at dyrke nogen form for sport var meget begrænset på grund af den nedsatte funktionsevne.
- C-5-05, at et forældrepar til en 8-årig handicappet dreng ikke var berettiget til at få hjælp til dækning af udgifter til ekstra rumopvarmning, ekstra forbrug af varmt vand og dækning af udgifter til varmtvandsbassintræning. Ankestyrelsen fandt ikke, at der var den nødvendige lægevidenskabelige dokumentation for sammenhængen mellem gigtsymptomer og øgning af rumtemperaturen fra 21 til 24 grader, eller at ekstra lange bade hjalp på funktionsniveauet på kort eller lang sigt. Udgifter til varmtvandsbassintræning som behandlingsudgift var ikke omfattet af servicelovens regel om merudgiftsydelse. Som fritidsforanstaltning fandtes det på det foreliggende ikke godtgjort, at træningseffekten var bedre end ved almindelig træning.

Ingen dækning, hvis udgiften kan dækkes efter andre regler

Med L 27 14/15 er det præciseret, at det er en betingelse, at udgiften ikke kan dækkes efter andre bestemmelser i Serviceloven eller anden lovgivning.

Servicelovens § 41 er subsidiær i forhold til anden lovgivning.

Det vil sige, at det kun er udgifter eller den del af udgiften, der ikke kan dækkes efter anden lovgivning, som er en merudgift.

Ofte vil du kunne få dækket den fulde udgift eller del af udgiften efter anden lovgivning. Du kan nedenfor se eksempler på udgifter som typisk helt eller delvist kan dækkes efter anden lovgivning.

Eksempel:

Medicin

Der findes en række forskellige tilskud til medicin efter sundhedsloven. Merudgiften til medicin er derfor kun den andel af udgiften, der ikke kan dækkes efter sundhedsloven, dvs. din egenbetaling. Såfremt udgiften afholdes af en privat sygeforsikringsordning som f.eks. Sygeforsikringen Danmark, er det kun egenbetalingen, der kan dækkes, jf. § 7 i bek. nr. 32 af 21/1-15.

Befordring til skole

Der vil ikke kunne ydes hjælp til dækning af nødvendige befordringsudgifter til et barn med nedsat funktionsevne til eller fra skole. Ankestyrelsen fastslår i C-116-11 at denne udgift hører til under undervisningssektoren jf. sektoransvarsprincippet. Der henvises til Undervisningsministeriets regler om befordring til og fra skole af syge og invaliderede elever.

Hjælpemidler

Bevilges jf. Servicelovens § 112 – kun i tilfælde af, at hjælpemidlet er til leg og fritid, kan det bevilges jf. § 41.

Hjælpemidler i dag- og skoletilbud

Udgifter til hjælpemidler i dag- og skoletilbud hører jf. sektoransvarsprincippet til indenfor den lovgivning hvorunder tilbuddet er etableret (Dagtilbudsloven eller Folkeskoleloven)

Behandlingsredskaber

Hvis formålet med det ansøgte derimod er at forbedre funktionsevnen eller forebygge yderligere forværring af funktionsevnen som et alternativ til anden behandling, skal det ansøgte betragtes som et behandlingsredskab. Der kan ikke ydes hjælp til behandlingsredskaber efter servicelovens regler.

Ophold i udlandet

Ydelser efter Serviceloven er betinget af lovligt ophold her i landet, jf. § 2. Efter § 1, stk. 2 i bek. nr. 1296 af 15/12-09 bevares retten til ydelser efter § 41 ved kortvarige ophold/ferie i udlandet.

Betingelserne for at modtage hjælpen skal være opfyldt inden udlandsopholdet. Desuden skal kommunen kunne holdes orienteret om at betingelserne for at modtage hjælpen stadig er til stede, jf. retssikkerhedslovens § 11.

Bemærk, at der som udgangspunkt ikke kan ydes hjælp til rejse- og opholdsudgifter til en evt. ledsager. Udgifterne kan heller ikke medtages som merudgifter, jf. § 4 i bek. nr. 1296 af 15/12-09.

Ferie i udlandet

Bek. 1296 af 15-12-2009 om ydelser efter lov om social service under midlertidige ophold i udlandet.

Ud over den hjælp, der efter reglerne i udlandsbekendtgørelsen kan bevares under midlertidige ophold i udlandet, kan der i forbindelse **med kortvarige ferieophold i udlandet i særlige tilfælde efter en konkret vurdering** ydes tilskud til dækning af ekstra omkostninger, der er forbundet med opholdet.

Det betyder, at der først og fremmest skal laves en konkret vurdering af hvorvidt, der er tale om:

- Et kortvarigt ferieophold – og
- Et særligt tilfælde

Ankestyrelsen har truffet flere afgørelser om ferieophold i udlandet:

Kortvarigt ferieophold

- 164-10, at et forældrepar med et handicappet barn med en sjælden diagnose var ikke berettiget til dækning af deres rejse- opholds- og konferenceudgifter i forbindelse med rejse til konference i USA. Ankestyrelsen lagde vægt på, at hjælp efter serviceloven var betinget af lovligt ophold i Danmark. Efter udlandsbekendtgørelsen kunne der i særlige tilfælde efter en konkret vurdering ydes tilskud til dækning af ekstra omkostninger i forbindelse med kortvarige ferieophold. De ekstra omkostninger skulle være afledt af, at barnet var med på det kortvarige ferieophold i udlandet. Da barnet ikke var med på rejsen til USA, var der ikke hjemmel til at dække forældrenes egne rejse- opholds- og konferenceudgifter.
- C-17-06, at afholdelse af 14 dages ferie i udlandet kunne anses for at være omfattet af udtrykket "kortvarige ferieophold" i bestemmelsen i udlandsbekendtgørelsen om hjælp til dækning af ekstra omkostninger forbundet med kortvarige ferieophold i udlandet. På denne baggrund var forældrene til en søn, der led af muskelsvind, og som var respiratorbruger, berettiget til tilskud til dækning af ekstra omkostninger forbundet med familiens 14 dages ferie i Italien. Der blev lagt vægt på det omfang, som ferien aktuelt havde for de fleste lønmodtagere, samt på at det ikke kunne anses for usædvanligt, at familier holdt 14 dages ferie i udlandet i sammenhæng.
- C-16-00, at en familie bestående af et ægtepar med to børn, hvoraf det ene var stærkt handicappet, var ikke berettiget til hjælp til ekstra omkostninger i form af ekstraudgifter til leje af større bil, ekstraudgifter til bleer og vask på

hotel og ekstraudgifter til hotelværelse til et handicappet barn under familiens ferie i 3 uger til udlandet. Begrundelsen var, at efter Socialministeriets bekendtgørelse om betingelser for i særlige tilfælde at få hjælp efter lov om social service under midlertidige ophold i udlandet er hovedreglen, at retten til hjælp bevares under ferieophold i udlandet. Kun i særlige tilfælde efter en konkret vurdering kan der ydes tilskud til dækning af ekstra omkostninger, der er forbundet med kortvarige ferieophold i udlandet. Ankestyrelsen fandt, at der, for at der kan siges at være tale om særlige tilfælde, må være beskrevet forhold i familiens situation, som gør det særligt påkrævet, at kommunen yder tilskud til ekstra omkostninger forbundet med en kortvarig ferie i udlandet.

Særlige tilfælde

- 259-09, at et forældrepar med en dreng, født i april 2007 med et sjældent handicap, var berettiget til at deltage i en konference om barnets handicap i Tyskland fra den 18. til 19. oktober 2008 som et kortvarigt ferieophold. Efter en konkret vurdering var der tale om et særligt tilfælde. Der kunne derfor ydes tilskud til drengens hjælpere.
- C-40-03, at forældrene til en stærkt handicappet dreng med muskelsvind var berettiget til tilskud til dækning af ekstra omkostninger i form af nødvendige merudgifter til rejse og ophold for sønnens hjælper i forbindelse med familiens ferie i en uge i udlandet. De var endvidere berettiget til tilskud til dækning af ekstra omkostninger i form af nødvendige merudgifter til liftbus til transport mellem lufthavn og hotel. Ankestyrelsen fandt således efter en konkret vurdering af familiens situation, at det var særligt påkrævet at yde tilskud til dækning af de nævnte ekstra omkostninger, der var forbundet med familiens kortvarige udlandsferie. For at der kunne siges at være tale om "særlige tilfælde" efter bestemmelsen i udlandsbekendtgørelsen om tilskud til dækning af ekstra omkostninger, forbundet med kortvarige ferieophold i udlandet, måtte der efter Ankestyrelsens vurdering være beskrevet forhold i ansøgerens situation, som gjorde det særligt påkrævet eller en afgørende forudsætning for gennemførelse af rejsen, at kommunen ydede tilskud til ekstra omkostninger forbundet med den kortvarige ferie i udlandet.
- C-49-03, at et forældrepar med to børn, hvoraf det ene barn havde en psykisk funktionsnedsættelse, som bl.a. medførte, at han ikke tålte lange transporter, var ikke berettiget til tilskud til dækning af ekstra omkostninger i form af flybilletter til familien i forbindelse med en uges skiferie. Ankestyrelsen fandt efter en konkret vurdering af familiens situation, at det ikke var særligt påkrævet eller en afgørende forudsætning for gennemførelsen af rejsen, at der blev ydet tilskud til ekstra omkostninger i forbindelse med, at rejsen foregik med fly. Ankestyrelsen lagde vægt på den samlede beskrivelse af familiens situation, og på, at det ikke kunne anses for usædvanligt, at familier med to børn benyttede fly, når de skulle på udlandsrejser, for at gøre transporttiden så kort som muligt.
- C-1-08, at en mor med en stærkt fysisk handicappet søn var berettiget til hjælp til dækning af ekstra omkostninger i forbindelse med et ferie- og familieophold i udlandet i 14 dage. Der var tale om et sådant særligt tilfælde, at udgifter til rejse og ophold samt rejseforsikring og vaccinationer til sønnens hjælper kunne dækkes. Endvidere kunne udgifter til nødvendig transport af sønnen un-

der opholdet dækkes. Aflønning af sønnens hjælper kunne ikke dækkes ud over det antal timer, der var bevilget i forbindelse med forsørgelsen i hjemmet, og som derfor kunne medtages. Der blev lagt vægt på, at moderen var fra udlandet, hvor hendes familie var bosiddende, at der var tale om et familiebesøg, og at ferieopholdet havde en varighed af 14 dage. Der blev endvidere lagt vægt på, at sønnen var 11 år og stærkt handicappet. Han havde svære intracerebrale følger efter blødninger i hjernen og blev transporteret i kørestol. Han havde ingen selvstændig gangfunktion og ville altid være en tung plejekrævende patient. Han havde behov for transport i bil med ekstern lift og plads til at medbringe kørestol, ståstativ med mere. Der blev endelig lagt vægt på, at moderen var bevilget tilskud til natpasning med 100 timer pr. måned og tilskud til privat pasning med 50 timer pr. måned. Derudover var hun bevilget aflastningsfamilie i 48 døgn årlig samt aflastning på institution i 96 døgn årligt. Resten af tiden passede hun selv sin søn, når han ikke var i skole eller fritidshjem. Ankestyrelsen fandt herefter, at moderen kunne passe sin søn med hjælp til pasningen i 75 timer i løbet af de 14 dage. Ankestyrelsen tillagde det ikke betydning, i hvilket omfang der var tale om en samlet ferieoplevelse for familien og om ferien gav hendes søn samme ferieoplevelse som andre ikke-handicappede børn havde med deres forældre.

Sandsynliggørelse eller dokumentation af merudgifter

Ved første ansøgning om merudgifter eller ved ansøgning om nye merudgifter udfylder ansøger et ansøgningsskema om merudgiftsydelse. Skemaet findes på www.borger.dk

Med udgangspunkt i skemaet og/eller sammen med ansøger laves et overslag over omfanget af de behov, som barnet efter al sandsynlighed vil få i det kommende år, og hvad det medfører af merudgifter (den sandsynliggjorte merudgift).

Ankestyrelsen har i 98-13 fastslået, at merudgifter skal sandsynliggøres. Det betyder at forældrene skal sandsynliggøre hvilke merudgifter de forventer at have indenfor det kommende år. Der kan ikke kræves dokumentation for merudgifterne, men det kan være en hjælp for borgeren, at gemme f.eks. kvitteringer til brug for sandsynliggørelse af de kommende merudgifter.

Ved det kommende år forstås 12 på hinanden følgende måneder, jf. principafgørelse C-99-13. I denne afgørelse har Ankestyrelsen fastslået, at "inden for et år", skal forstås som et løbende år, det vil sige 12 på hinanden følgende måneder fra ansøgnings- eller opfølgningstidspunktet.

Såvel løbende udgifter som enkeltudgifter indgår i beregningen.

De samlede merudgifter skal overstige et minimumsbeløb om året, se [Takster](#).

Er der flere børn med funktionsnedsættelse er det de samlede merudgifter til børnene, der indlægges i beregningen. Hvis betingelserne er opfyldt, udbetales merudgiftsydelsen fra ansøgningstidspunktet. Ydelsen udbetales månedsvis forud og er som ud-

gangspunkt en kontantydelse til forsørgeren, der efterfølgende selv administrerer ydelsen i den daglige husholdning.

Beregning af merudgiftsydelsen

Ydelsen fastsættes ud fra de skønnede årlige merudgifter omregnet til en månedlig merudgift. Denne afrundes til nærmeste kronebeløb, der er deleligt med 100, jf. § 41, stk. 3.

I vejl. nr. 9007 af 7/1-14, er der i pkt. 171 et eksempel, hvor de skønnede merudgifter udgør kr. 8.940,- årligt/kr. 745,- månedligt. Merudgiftsydelsen fastsættes ved, at de skønnede merudgifter pr. måned afrundes til nærmeste kronebeløb, deleligt med 100, altså kr. 700,- om måneden.

Hvis kommunen afregner merudgifter direkte med leverandør, efter aftale med borgeren, modregnes dette i den månedlige ydelse, jf. bek. nr. 32 af 21/1-15, § 4, stk. 3.

Enkeltudgifter

Hvis der undervejs opstår en uforudset enkeltudgift, som ikke var medtaget i beregningen, kan der ydes hjælp hertil. Ydelse af en enkeltstående udgift kræver, at der i forvejen er ret til dækning af merudgifter.

Ankestyrelsen har i 99-13 fastslået, at hvis der opstår behov for dækning af en enkeltstående merudgift, kan dette ske ved en enkeltstående udbetaling uden regulering af det månedlige beløb. Det er en forudsætning, at familien allerede er berettiget til en merudgiftsydelse.

Enkeltstående udgifter, der er uforudsete, kan således bevilges, hvis det samlede udgiftsniveau af sandsynliggjorte udgifter overstiger minimumsbeløbet for en løbende periode på 12 måneder.

Opfølgning og regulering

Der skal løbende følges op på de enkelte sager for at sikre, at hjælpen fortsat opfylder sit formål og undersøge, om der kan være behov for at yde andre former for hjælp. Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

Opfølgningen fastsættes til senest et år efter det tidspunkt, hvor udmålingen af hjælpen senest blev revideret.

Hvis der er behov for det, kan kommunen når som helst omregne ydelsen, f.eks. ved nye hjælpebehov.

Det fremgår dog af bekendtgørelsens § 6, at såfremt der sker ændringer i de sandsynliggjorte udgifter, skal tilskuddet reguleres. Dette gælder både, hvis de sandsynliggjorte merudgifter er højere og hvis de er lavere end beregnet.

Familien kan dog ikke kræve, at der følges op på merudgifternes størrelse, før der er forløbet et år regnet fra den seneste fastsættelse, jf. § 6, stk. 2 i bekendtgørelsen.

Såfremt kommunen herefter finder grundlag for en forhøjelse af merudgiftsydelsen, skal ændringen ske med tilbagevirkende kraft til det tidspunkt, hvor stigningen i de sandsynliggjorte merudgifter fandt sted. Dermed kommer familien højst til at bære ekstra merudgifter et år, hvorefter der skal ydes hjælp med tilbagevirkende kraft.

Hvis der er tale om, at merudgifterne skal sættes ned, er det kommunen, der bærer risikoen, indtil den træffer en ny afgørelse. Her vil kommunen ikke kunne kræve tilbagebetaling til det tidspunkt, hvor faldet i merudgifterne blev konstateret, jf. § 6, stk. 3 i bekendtgørelsen.

Bemærk, at modtageren fortsat har pligt til at oplyse om evt. ændringer i forhold til den udmålte ydelse, jf. Retssikkerhedslovens § 11, på det tidspunkt ændringen opstår. Der kan blive rejst et krav om tilbagebetaling. Betingelserne for at træffe afgørelse om tilbagebetaling er for det første, at borgeren har været i ond tro om de oplysninger borgeren fx har tilbageholdt over for myndigheden. Den anden betingelse er, at ydelsen skal være modtaget med urette. Begge betingelser skal være opfyldt for at kunne kræve tilbagebetaling. Ond tro betyder, at borgeren vidste eller burde vide, at de oplysninger, som borgeren gav myndigheden, var forkerte. Kravet om, at ydelsen skal være modtaget med »urette«, betyder, at der skal være en sammenhæng mellem udbetalingen af ydelsen og de forkerte eller manglende oplysninger, som myndigheden ligger inde med. En myndighed har pligt til at rejse en sag om tilbagebetaling, hvis myndigheden har en begrundet formodning om, at borgeren i en periode har modtaget en ydelse med urette, og borgeren har været vidende om dette. Det skyldes, at myndighederne kun har hjemmel til at tildele ydelser til de borgere, der opfylder lovens betingelser for at modtage hjælpen.

Borgerens oplysningspligt

Det er vigtigt, at myndighederne sikrer sig dokumentation for, at borgeren har fået besked om sin oplysningspligt m.v. Det kan ske ved, at borgeren ved sagens start underskriver en fortrykt blanket. Det kan være praktisk, at borgeren samtidig hermed får oplysninger om myndighedens mulighed for at indhente oplysninger efter §§ 11 a og 11 c (se punkt 89) samt mulighed for kontrol efter § 12 a. (Se punkt 142-156.) Dokumentationen kan være afgørende for, om det senere er muligt for myndigheden at påvise, at borgeren har modtaget en ydelse med urette og træffe afgørelse om tilbagebetaling. Det anbefales, at borgeren mindst en gang om året underskriver en erklæring eller blanket, hvori myndigheden gør borgeren opmærksom på dennes oplysningspligt.

Frist for sagsbehandling

Sagsbehandlingen sker hurtigst muligt fra ansøgningen er modtaget i Børnehandicap, Børn og familier. Ansøger skal have en afgørelse senest 3 måneder fra Børnehandicap, Børn og familier har modtaget ansøgningen. Sagsbehandlingsfristen løber fra ansøgningen er modtaget fra ansøger eller evt. sygehuset.

Der kan være særlige situationer, hvor den angivne sagsbehandlingsfrist ikke kan overholdes, eksempelvis hvis der afventes oplysninger fra læge eller skole.

Hvis en sagsbehandlingsfrist ikke kan overholdes, skal ansøgeren have skriftlig besked om, hvorfor og hvornår der kan forventes en afgørelse.

Partshøring

At partshøre betyder, at der fremsendes dokumenter i sagen, som ansøger ikke forventes at kende indholdet af, og vurderes at være til ugunst for borgeren, og er væsentlig for sagens afgørelse.

Først når tidsfristen for at komme med bemærkninger er udløbet, kan der træffes afgørelse i sagen. Reglerne om partshøring har til formål:

- at sikre et korrekt oplysningsgrundlag
- at sikre ansøgers medvirken til sagsbehandlingen
- at styrke ansøgers tillid til forvaltningen

Ved en partshøring har ansøger en mulighed for at sætte sig ind i de nye oplysninger, og har en mulighed for at komme med bemærkninger til oplysningerne inden for en frist på 14 dage.

Anke

Alle afgørelser til ansøgers ugunst vedlægges en klagevejledning.

Alle afgørelser i henhold til Servicelovens § 41 kan påklages til Ankestyrelsen.

Klagen skal være kommunen i hænde senest 4 uger efter modtagelsen af afgørelsen. Kommunen har herefter 4 uger til at behandle klagen. Såfremt denne frist ikke kan overholdes fx hvis der skal indhentes nye oplysninger, skal ansøger have besked om at 4 ugers fristen ikke kan overholdes.

Eksempler på merudgifter

På de følgende sider gives eksempler på merudgifter. Eksemplerne er ikke udtømmende.

Aflastning ud af hjemmet, afløsning i hjemmet, formålsbestemt aktivitet ud af hjemmet og voksenbetalt barnepige

Aflastning ud af hjemmet:

Når behovet for aflastning alene skyldes barnets nedsatte funktionsevne, skal det vurderes om aflastningen kan bevilges jf. Servicelovens § 52 stk. 3 nr. 5. Hvis der ikke er grundlag for opstart af § 50 børnefaglig undersøgelse, kan aflastningen i stedet bevilges jf. samme lov § 41.

Afløsning i hjemmet:

Når behovet for afløsning alene skyldes barnets nedsatte funktionsevne, skal det vurderes om afløsningen kan bevilges jf. Servicelovens § 52 stk. 3 nr. 5. Hvis der ikke er grundlag for opstart af § 50 børnefaglig undersøgelse, kan aflastningen i stedet bevilges jf. samme lov § 41.

Formålsbestemt aktivitet ud af huset:

Når et barn med nedsat funktionsevne skal følges til en formålsbestemt aktivitet ud af huset, kan der jf. servicelovens § 41 bevilges et beløb til en person, der følger barnet til og fra aktiviteten.

Voksenbetalt barnepige:

Når et barn med nedsat funktionsevne har behov for en voksenbetalt barnepige, fordi barnet kræver mere end en sædvanlig barnepige (en almindelig ung) kan klare, kan der jf. servicelovens § 41 bevilges merbeløbet – altså beløbet ud over, hvad familien sædvanligvis skulle betale en almindelig ung for at være barnepige (55 kr. pr. time)

Når et barn med nedsat funktionsevne er ude over den alder, hvor børn sædvanligvis har behov for barnepige, kan der jf. servicelovens § 41 bevilges det hele beløbet til en voksenbetalt barnepige.

Oplysninger om børnefamiliers almindelige forbrug af børnepasning anvendes, når det skal vurderes, om behovet for aflastning og pasning efter Servicelovens § 41 er en direkte følge af barnets funktionsnedsættelse.

Det må forventes, at de fleste familier i et eller andet omfang har behov for privat børnepasning eller får hjælp fra sit netværk, f.eks. i forbindelse med arbejdstider, hvor der ikke er et offentligt pasningstilbud, forældrenes deltagelse i arbejds møder, skolemøder eller egen fritidsaktivitet.

Omfanget af familiers normalforbrug af privat børnepasning afhænger af barnets alder.

Op til 11 år	Det må forventes, at børn op til 11 år almindeligvis ikke kan være alene hjemme. Aldersgrænsen er fastsat ud fra den alder børn har, når de afslutter 4. klasse, og således ikke længere er omfattet af aldersgruppen for børn i SFO.
11 – 13 år	Det må forventes, at børn fra 11 år almindeligvis kan være alene hjemme i dagtimerne i et vist omfang, mens det må forventes, at børn i denne aldersgruppe fortsat ikke kan være alene i aften-/nattetimerne.
14 år og ældre	Det må forventes, at børn fra 14 år i et vist omfang kan være alene hjemme i aften-/nattetimerne. Det må også forventes, at børn fra omkring 14- årsalderen normalt kan være alene hjemme med en mindre søskende.

Befordring

Der vil kunne ydes tilskud til merudgifter til befordring af barnet/den unge til uddannelse, behandling og SFO/fritid.

Befordringsudgiften skal altid reduceres med eventuel "normaludgift" til befordring. Befordringsydelse efter § 41 er subsidiære til befordringsydelse efter andre bestemmelser.

Befordringsydelsen fastsættes efter KL's satser for godtgørelse for brug af bil efter laveste takst. Se bilag for [Statens kørselstakster](#)

Der skal i alle tilfælde vurderes, om familien efter eget valg har påført sig ekstra udgifter til befordring.

Befordring til og fra SFO – hvor forældrene har fælles bopæl

Det er familien selv, der som udgangspunkt forestår befordring til og fra SFO i eget og nabo skoledistrikt.

Såfremt barnet er visiteret til et skoletilbud udenfor eget skoledistrikt, forestår Undervisning udgiften til skolekørsel. Hvis barnet er omfattet af målgruppen i § 41, og har brug for special SFO, kan der efter en konkret og individuel vurdering ydes tilskud til dækning af merudgiften til kørsel i egen bil, til og fra SFO.

Ved udmålingen af det årlige antal køreture, fratrækkes som udgangspunkt:

- 25 dages ferie – svarende til 5 ugers ferie
- 14 dage samlet for helligdage, der falder på en hverdag hen over året
- Evt. fravær i større grad pga. funktionsnedsættelsen.

Ved kørsel i egen bil, kan der ydes godtgørelse på grundlag af KL's satser for godtgørelse for brug af bil efter laveste takst. Se **Takster – KL's takster**.

Hvis familien undtagelsesvis ikke kan stå for at hente og bringe i SFO, kan der efter en konkret og individuel vurdering bevilges taxa. Transporten foregår som udgangspunkt som samkørsel med andre børn.

Befordring til og fra SFO – hvor forældrene har hver deres bopæl og hvor der søges om betaling af taxa fra den forældre, hvor barnet ikke har bopæl

Med udgangspunkt i en konkret vurdering i den enkelte sag, skal der laves en vurdering, hvor de faktiske omstændigheder, barnets alder og barnets vanskeligheder inddrages.

Også ikke bopælsforældre kan få dækket nødvendige merudgifter.

Det vil bl.a. være relevant at se på:

- Ville et barn med den alder barnet under almindelige forhold (altså uden sin funktionsnedsættelse) selv være i stand til at transportere sig eller benytte offentlige transportmidler.
- Er der f.eks. tale om et barn på 6-7 år vil det være mindre sandsynligt at barnet selv ville kunne transportere sig, og derfor ville forældrene uanset at barnet har en funktionsnedsættelse have haft en opgave med at sørge

for transport af barnet.

- Er det derimod et ældre barn – vil der kunne være argumenter for, at der er tale om en merudgift, fordi barnet på trods af sin alder ikke selv kan transportere sig, og at det er udelukket på grund af barnets funktionsnedsættelse.

Ved kontakt til Ankestyrelsen hotline oplyses det, at det kan vurderes, at taxakørsel til / fra SFO til den adresse, hvor barnet ikke har bopæl, er en nødvendig merudgift som følge af barnets funktionsnedsættelse jf. Lov om Social Service § 41, Men når det drejer sig om kørsel til den forælder, hvor barnet ikke har bopæl, skal der laves en yderligere vurdering, idet nogle af de udgifter, der kan opstå, vil være en følge af forældrenes valg/vilkår i forhold til skilsmisse og deres valg af bopæl i forhold til barnet. Der kan således ikke bevilges taxakørsel til et større antal kilometer end der er til barnets bopæl. Kørsel ud over dette antal, er et resultat af forældrenes valg / konsekvens af skilsmisse og ikke en direkte følge af barnets funktionsnedsættelse.

Til / fra skole:

Af principafgørelse 116-11 fremgår det, at transportudgifter til kørsel af barn til og fra skole i de uger, hvor barnet bor hos den forælder, som barnet ikke har folkeregisteradresse hos, og som ikke kan dækkes af skolens kørsel, kunne ikke ydes som merudgift.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at det følger af sektoransvarlighedsprincippet, at dækning af befodringsudgifter af elever til og fra skole, herunder elever med nedsat funktionsevne, henhører under undervisningssektoren. Dette er reguleret efter Folkeskolelovens regler. Ankestyrelsen har ikke kompetence til at tage stilling til disse regler.

Befodrning til behandling

Der kan, jf. Servicelovens § 41, efter en konkret vurdering ydes hjælp til befodringsudgifter til behandling som følge af den nedsatte funktionsevne eller lidelse, hvis disse ikke dækkes efter andre bestemmelser.

Befodringsudgifter til sygehus, hvor den nødvendige behandling kan finde sted, dækkes som udgangspunkt efter Sundhedslovens § 171, hvis afstanden overstiger 50 km. Vær opmærksom på bekendtgørelse nr. 1496 af 15/12 2009 – bekendtgørelse om befodrning eller befodringsgodtgørelse efter sundhedsloven, herunder personkreds, sygehusvalg eller valg af speciallæge m.v.

Se evt.: <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=129432>

Jf. Sundhedslovens § 171 ydes hjælp til betaling af såvel barnets/den unges som ledsagerens befodrning. Medmindre der er særlige grunde til, at der skal være flere ledsagere tilstede under befodrningen eller til orientering om behandlingen, ydes hjælpen kun til én ledsager. Ved merudgift til 2. forælder følges sygehusets kørselskontors vurdering i forhold til transportform, idet der her allerede er taget stilling til, hvilken transportform barnet tåler.

Under barnet/den unges ophold på sygehus el.lign. ydes hjælp til betaling af 2. forælders samt evt. søskendes udgifter til befordring til besøg hos barnet/den unge, i det omfang besøgene er nødvendige af hensyn til barnet/den unge. Som udgangspunkt vurderes besøg 2 – 3 gange pr. uge som nødvendige, men der skal altid ske en konkret og individuel vurdering.

Frit sygehusvalg

Hvis patienten er på venteliste til behandling/udredning på et sygehus/speciallæge og familien selv vælger, at få behandling/udredning på et andet sygehus/speciallæge dækkes udgifterne ikke af sygehusets kørselskontor. Udgifterne dækkes som merudgift, jf. Servicelovens § 41 til det sygehus som barnet oprindeligt var henvist til – ikke til det sygehus forældrene vælger jf. Frit sygehusvalg.

Ved tvivlsspørgsmål kan kørselskontoret i Region Midt kontaktes på: tlf.: 70 23 62 48.

Henvi sning til speciallæger eller f.eks. bandagist

Hvis hjemkommunen skal dække udgiften til f.eks. en protese eller ortopædiske sko hos bandagist, jf. Servicelovens § 112, er det også hjemkommunen, der dækker udgiften til kørslen efter samme paragraf. Denne udgift betragtes således ikke som en merudgift.

Befordring til behandling i udlandet

Hjælp til dækning af befodringsudgifter m.v. i forbindelse med behandling i udlandet kan kun ydes, hvis Sundhedsstyrelsen har godkendt, at behandlingen skal foregå i udlandet, og kun hvis udgiften ikke dækkes af andre bestemmelser.

Befordring til træning

Befordring til og fra træning kan bevilges jf. Servicelovens § 41.

Befordring til uddannelse

Befordring til og fra grundskole (0. – 10. klasse) bevilges af skolekørsel efter Folkeskoleloven og kan således ikke bevilges jf. Servicelovens § 41.

Der vil kunne ydes hjælp til dækning af de nødvendige befodringsudgifter, hvis en ung (efter 10. klasse) i videre omfang end normalt og som en direkte følge af den nedsatte funktionsevne eller lidelse skal befodres til eller fra et uddannelsessted. Det sker dog kun i det omfang, udgifterne hertil ikke dækkes efter andre bestemmelser eller ved andre ordninger, jf. Undervisningsministeriets regler om befordring af børn og unge med handicap.

Befordring i fritiden

Det vurderes, at de fleste familier i et eller andet omfang har udgifter til transport i fritiden, f.eks. til familiebesøg, fritidsinteresser og udflugter.

Der kan ydes tilskud til merudgifter til befordring i fritiden, hvis:

- Barnet/den unge pga. funktionsnedsættelsen ikke er i stand til, at benytte cy-

- kel, knallert eller offentlige transportmidler.
- Hvis fritidstilbud i nærområdet ikke kan benyttes.

Der er ikke bestemte grænser for, hvor meget der kan ydes, idet der må tages hensyn til hjemmets afstand til fritidstilbud, kammeraters hjem, mulighederne for almindelig fritidsbeskæftigelse, leg i nærheden osv.

Befordring til, under og fra døgnaflastning

Der kan bevilges taxa, når barnet er i døgnaflastning og skal befordres til og fra døgnaflastningen, og mellem døgnaflastningen og skole, SFO/Special-SFO eller klub medmindre aflastningen står for transporten som en del af kontrakten.

Beklædning/ fodtøj

Merudgifter til tøj og sko kan bevilges, såfremt betingelserne er opfyldt. Forældrene skal selv afholde de normale udgifter til tøj og sko for aldersgruppen.

Der er følgende betingelser der skal være opfyldt for, at der kan ydes hjælp til tøj og sko:

- Udgifterne skal være en følge/konsekvens af barnets funktionsnedsættelse
- Det skal være dokumenteret, at udgiften ikke kan undgås ved pædagogiske tiltag (afledning m.v.)
- Udgifterne skal overstige de udgifter en familie almindeligvis har til tøj. Se **Takster – Beklædning og fodtøj – normalforbrug årligt**.

Jf. principafgørelse C-77-11 er det afgjort, at en svært autistisk og mentalt retarderet dreng ikke kunne få udgifterne til slitage af tøj dækket, idet der ikke var dokumentation for, at disse udgifter var nødvendige og ikke kunne undgås. Der blev lagt vægt på, at udgifterne kunne undgås og reduceres ved at aflede drengen fra hans uhenigtsmæssige ritualer. (Afgørelsen forholder sig også til lange bade og ekstra vask.)

Vurderingen ved forbruget af tøj og sko skal altid tage udgangspunkt i en konkret individuel vurdering. Forældrene kan ved ansøgningen/opfølgningen med rimelighed anmodes om selv, at lave en opgørelse over forbruget af det relevante tøj.

Forældrene skal sandsynliggøre at barnets merforbrug af tøj og sko er en nødvendig følge af barnets funktionsnedsættelse. Merudgift til tøj og sko skal altid ses i direkte relation til barnets funktionsnedsættelse/lidelse. F.eks. skal et barn, der på grund af sit handicap, kravler i stedet for at gå, ikke have vurderet sine merudgifter i forhold til et samlet tøjforbrug, men udelukkende i forhold til ekstra indkøb af bukser. Bemærk, at hvis barnet har behov for sko af forskellige størrelser og lidelsen er varig, dækker Rehab hjælp til anskaffelse af almindeligt fodtøj. Betingelsen er, at der er en størrelsesforskel på 2 numre eller mere. Hjælpen ydes med halvdelen af den samlede udgift, dog højest med et beløb på kr. 1.370,00 (2016). Vejledende tages udgangspunkt i kommunens opgørelse af et gennemsnitligt forbrug. Se **Takster – Beklædning og fodtøj – normalforbrug årligt**.

Tøj som skal udformes på en særlig måde begrundet i barnets funktionsnedsættelse (deformitet)

Der kan bevilges merudgifter til specialsyet tøj/ændring af tøj, såfremt dette er en nødvendig merudgift som konsekvens af barnets funktionsnedsættelse.

Det skal altid konkret afsøges om almindeligt tøj kan anvendes, idet specialsyet tøj ikke kan bevilges, blot fordi der er det mest hensigtsmæssige – det skal være nødvendigt.

Oplysninger/yderligere dokumentation indhentes ved læge/sygehus og udtalelse fra skole/SFO m.v.

Ekstraordinært slid begrundet i barnets fysiske handicap (f.eks. skinner eller korset)

Såfremt det er dokumenteret, at der er ekstraordinært slid på tøjet, begrundet i barnets fysiske handicap – eksempelvis ved brug af skinner eller korset – kan de ekstra udgifter bevilges som merudgifter. Dette med udgangspunkt i en konkret vurdering af merforbrug på baggrund af familiens oplysninger.

Ekstraordinært slid/glemt/ødelæggelser begrundet i barnets psykiske funktionsnedsættelse

Ovennævnte betingelser skal være opfyldte. Vurderingen skal være individuel og konkret i forhold til den enkelte sag. I vurderingen skal der indgå hvilke tiltag, der er forsøgt/kan iværksættes, samt indhentes dokumentation herpå.

Udskiftning af garderobe begrundet i sygdom eller ulykke (f.eks. cancer)

Der kan dækkes merudgifter hertil, såfremt behovet er lægeligt dokumenteret. Se **Takster – Beklædning og fodtøj – normalforbrug årligt.**

Særlige beklædningsgenstande

Særlige beklædningsgenstande, som f.eks. regnslag til kørestol, kørepose, hagesmæk og beskyttelsesbukser til svært inkontinente børn og unge, ydes dog efter reglerne om hjælpemidler m.v., jf. Servicelovens § 112.

Efter denne bestemmelse ydes også merudgifter til beklædningsgenstande til børn og unge, som på grund af sygdom, ulykke e.l. er blevet varigt invalideret, og som følger heraf er nødt til at få udskiftet hele sin garderobe.

Ortopædisk fodtøj

Hvis det er nødvendigt med ortopædisk fodtøj, herunder fodtøj der tilgodeser en foddeformitet, ydes hjælpen efter bekendtgørelse om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter Servicelovens § 112 i Rehab. Der kan dog også være tale om ekstraordinært slid på ortopædisk fodtøj, hvor egenbetalingen på ekstra ortopædiske sko i givet fald kan dækkes som en merudgift.

Det er en konkret og individuel vurdering § 112, hvor der:

- kan gives til vinterstøvler/sandaler/sko (der tages højde for, at det er børn / unge, der vokser)

- er en egenbetalingen er pt.470 kr. pr. ortopædisk fodtøj pr. år.
- kan vurderes, at der er ekstra slid, Altså kan der ikke i første omgang vurderes merudgift til ortopædisk fodtøj ved ekstra slid, da det skal vurderes efter § 112.

Bolig og boligskift

Der kan ydes støtte til forhøjede boligudgifter i forbindelse med tilbygning til familiens bolig eller ved flytning til en større bolig som følge af barnets funktionsnedsættelse.

Merudgifter ved tilbygning

Har familien fået bevilget tilbygning, jf. Servicelovens § 116, dækkes følgende merudgifter:

Varme eller elvarme

Merforbruget af varme eller elvarme kan opgøres, hvis der er opsat særlig måler. Familien afleverer årsopgørelse, hvoraf enhedsprisen fremgår. De faste afgifter (målerlejer mv.) medregnes ikke. Hvis ikke der er opsat bi-måler, afregnes ud fra fordelingstal:

Eksempel:

Hele bygningen: 150 m²
– Tilbygningen: 50 m² Forbrug: 1800 kWh.
 $1800/150 * 50 = 600 \times$ enhedsprisen.

EI

Større bolig eller tilbygning udløser som udgangspunkt ikke et større elforbrug.

Vand

Der ydes som udgangspunkt ikke merudgifter til vand, da vandforbruget vil være det samme som før tilbygningen.

Husforsikring og ejendomsskat

Forskellen mellem tidligere udgifter og nye udgifter i forbindelse med tilbygningen dækkes som merudgifter.

Familien afleverer dokumentation for forsikringsudgifter i form af gammel og ny police. Ejendomsskatten fremgår af skatteopgørelsen.

Merudgifter ved flytning

Er det konstateret fra Rehab, at familiens bolig ikke kan omforandres til en egnet bolig for barnet med funktionsnedsættelsen, og det derfor er nødvendigt, at familien flytter til en handicapegnet bolig, kan følgende udgifter dækkes som en merudgift, jf. Servicelovens § 41.

Øgede udgifter til husleje i lejebolig

Hvis familien påføres merudgifter til husleje på baggrund af barnets funktionsnedsættelse, kan merudgiften bevilges som en løbende ydelse. Merudgiften beregnes med udgangspunkt i den nye husleje fratrukket boligsikring. Herfra trækkes tidligere boligudgift (ligeledes fratrukket boligsikring). Ved huslejestigning foretages en revurdering. I revurderingen indgår en undersøgelse af, om den tidligere boligudgift ligeledes ville være steget, samt om hvorvidt boligsikringen til den tidligere bolig også ville have været steget.

Øgede udgifter til termin i ejerbolig

Hvis familien påføres merudgifter til termin på baggrund af barnets funktionsnedsættelse, kan merudgiften bevilges som en løbende ydelse. Merudgiften beregnes med udgangspunkt i den nye termin fratrukket tidligere termin.

Dobbelt boligudgift

Der kan ydes hjælp til dobbelt boligudgift i forbindelse med flytning.

Der kan efter en konkret vurdering fastsættes en tidsfrist for betaling af dobbelt boligudgift. Tidsfristen udgør normalt opsigelsesperioden for lejebolig, maksimalt 3 mdr. eller den liggetid, der normalt er for salg af en tilsvarende ejendom i samme område – normalt sættes en frist på op til 1 år. Dette undersøges hos en ejendomsmægler.

Flytteudgift

Der kan i forbindelse med flytning bevilges hjælp til flytteudgifter i forbindelse med flytning til en handicapeget bolig. Det kan f.eks. være hjælp til udgifter til indskud, salgsomkostninger, ejendomsmæglersalær, leje af flyttebil, flytning af telefon mv.

Ændringer af bolig eller flytning/køb af anden bolig skal altid ske i samarbejde med Rehab der vurderer behovet herfor.

Briller

Som udgangspunkt dækkes briller ikke, jf. Servicelovens § 41.

Vær opmærksom på bek. nr. 1056 af 20/10 2006 – bekendtgørelse om tilskud til briller til børn under 16 år. Se evt.:

<http://www.socialjura.dk/content-storage/regler/2006/bek-1056-af-2010-2006/menu/sundhed/?showpage=1&cHash=44f6c8757d0bdb6327d4624f35e1e27>

Der er endvidere mulighed for, at familien kan søge om tilskud via Lov om Aktiv Socialpolitik § 84, som en forsørgelsesudgift, når forældrene ikke har mulighed for at afholde udgiften.

Briller bevilget af Synsinstituttet dækkes via Servicelovens § 112 i Rehab.

Der kan alene ydes dækning af merudgifter til udskiftning af briller, hvis barnet pga. sin funktionsnedsættelse gentagende gange ødelægger brillerne, og det ikke er muligt med pædagogiske tiltag at ændre barnets adfærd, eller på anden måde undgå ødelæggelsen af briller.

Oplysninger om almindelig udskiftning af briller til børn anvendes i forbindelse med vurderingen af om en familie har merudgifter forbundet hermed, og omfanget af en eventuel merudgift. Det må forventes, at børns briller skal udskiftes ca. hvert 2. år i forbindelse med, at barnet vokser og synsstyrken ændres.

Derudover må det forventes, at børns briller også almindeligvis i et vist omfang skal udskiftes eller repareres pga. ødelæggelse. Endelig skal der være opmærksomhed på, at der ofte er tilbud, hvor det er muligt at få to par briller for et pars pris. Se [Takster – Brilller](#).

Børneeksem

Normalt vil lidelser som børneeksem ikke være omfattet af målgruppen for Servicelovens § 41, da der typisk ikke vil være tale om en indgribende lidelse.

Svære tilfælde af børneeksem og lignende hudlidelser kan dog i særlige tilfælde være omfattet af målgruppen.

For at lidelsen kan anses som værende indgribende i hverdagen, skal lidelsen være af en sådan karakter, at den har alvorlige følger for barnet i hverdagen.

I statusattesten spørges der til:

- Hvilke specifikke præparater der lægefagligt anbefales til behandling af eksemet
- Hvilken mængde, der lægeligt anbefales
- Hvor eksemet er lokaliseret
- Om eksemet er en indgribende lidelse med alvorlige følger i barnets hverdag
- Hvori består de alvorlige følger

Der vurderes ud fra indhentet statusattest, om eksemet er af en så alvorlig og indgribende karakter, at lidelsen har alvorlige følger i barnets hverdag.

Ankestyrelsen har i en sag, SM C-13-99, truffet afgørelse om, at en 5-årig pige med en eksem lidelse ikke var omfattet af personkredsen for merudgiftsydelse. Begrundelsen var, at det ikke er tilstrækkeligt, at der er tale om en langvarig lidelse. Der må også stilles krav om, at der er tale om en indgribende lidelse.

For at sandsynliggøre merudgiften til fede cremer tages der udgangspunkt i de lægefaglige anbefalinger vedr. fede cremer og oplysninger om forbruget af fede cremer. Se [Takster – Fedtcremer](#).

Der ydes ikke merudgifter til fugtighedscreme og lotions med en fedtprocent på eller under 50, da det vurderes, at det er normalt dagligt at smøre barnet i fugtighedscreme, hvorfor det ikke er en nødvendig merudgift eller indgribende i den daglige livsførelse.

Det udregnede beløb udbetales til familien via de løbende månedlige merudgifter, hvorefter familien selv køber og betaler for cremen.

Hvis familien vælger at købe præparater, der er dyrere end den udregnede merudgift, skal de selv betale differencen.

Ekstra vask, slitage og tørring

Der bevilges normalt ikke merudgifter til ekstra vask, tørring og slitage, idet fugtighedscremer og lotions med en fedtprocent under 50 ikke er særlig fedt- eller smudsafgivende, jf. oplysning fra apotekerne.

Kun i meget ekstreme tilfælde med meget svær hudlidelse, der giver anledning til hudblødninger og behandling med præparater, der misfarver tøjet (f.eks. tjærepræparater), eller der kræver behandling med fedtcremer med en fedtprocent over 50, kan der ud fra en konkret vurdering bevilges dækning af merudgifter til vask. Se **Takster – Vask og tørring**.

Eksempler på udgifter, der som udgangspunkt ikke godkendes som merudgift i forbindelse med børneeksem:

- Fugtighedscreme og lotions med en fedtprocent på eller under 50
- Solcreme
- Hårshampoo
- Balsam
- Sæbe
- Badeolier
- Læbepomader
- Non sederende antihistaminer
(Se: <http://pro.medicin.dk/Laegemiddelgrupper/Grupper/315420>)
Der ikke anses at være relevant for behandlingen
- Nizoral shampoo (skælshampoo)
- Epogamin
- Bioglandin
- Solarium

Solcreme anses som udgangspunkt ikke for at være en merudgift, idet Sundhedsstyrelsen anbefaler, at alle børn smøres i solcremer med høj solfaktor. Undtagelsen herfra kan være børn, der skal smøres i solcremer med høj solfaktor også om vinteren for at opholde sig udendørs.

Fra Astma og Allergi Danmark anbefales ikke brug af badeolier, hvorfor det ikke anses at være en nødvendig merudgift.

Hårshampoo gives ikke som en merudgift, idet allergivenlig hårshampoo, ikke er dyrere end en almindelig type hårshampoo.

Cykler og særligt udstyr

Der kan bevilges specialcykel eller specialudstyr, når dette sætter barnet eller den unge i stand til at deltage i leg og fritid på lige fod med resten af familien og sine jævnaldrende.

Når der foreligger en bevilling, overgives sagen til en børneergoterapeut, der er behjælpelig med at finde en egnet cykel. Der er en egenbetaling svarende til kr. 1.500.

Bemærk, hvis cyklen er til brug for almindelige nødvendige hverdagsaktiviteter, som f.eks. transportmiddel til og fra skole, indkøb m.v. skal udgiften søges efter Servicelovens § 112 via Rehab.

Reparationer

Reparationer betales af familien.

Der kan dog søges om dækning af udgiften til reparationer, såfremt disse er særligt dyre med baggrund i de særlige funktioner handicapcyklen har for at afhjælpe funktionsnedsættelsen.

Drift af bil

Når der modtages oplysning om, at der er søgt om en handicapbil, jf. Servicelovens § 114, skal familien vejledes om, hvilke økonomiske konsekvenser det har for dem, herunder hvilke merudgifter, de kan forvente at få dækket i forbindelse med kørsel i handicapbilen. Denne vejledning bør ske, før familien skriver under på kontrakten om afdrag på handicapbilen i Rehab, da de her i realiteten skriver under på, at de påtager sig en større udgift i forhold til at køre privatkørsel, som de ikke kan få godtgjort.

Selve bilansøgningen behandles i Rehab, mens ansøgning om merudgift til drift af bilen behandles af Børnehandicap, Børn og Familie, jf. Servicelovens § 41.

I ganske særlige tilfælde kan der ydes hjælp til betaling af driftsudgifter ud over udgiften til brændstof ved kørsel af et barn med nedsat funktionsevne eller lidelse i barnets bil.

Familien kan have anskaffet handicapbilen ud fra 3 forskellige situationer, og rådgiver skal informere forældrene om merudgifter afhængig af, hvilken situation familien befinder sig i.

Der skal foretages en konkret vurdering i forhold til, om familien er omfattet af en af følgende tre bestemmelser:

1. Hvis det kan sandsynliggøres, at familien ikke ville have bil, hvis der ikke var et særligt kørselsbehov som følge af barnets nedsatte funktionsevne.
2. Hvor familien har en bil alene til befordring af barnet
3. Hvor familien har en ekstraordinær stor og driftsmæssig dyr bil som følge af barnets nedsatte funktionsevne eller lidelse

Det skal ligeledes undersøges, om familien efter eget valg har købt en driftsmæssig dyrere bil, end behovet tilsiger. Er dette tilfældet beregnes merudgifterne efter den bevilgede bil.

I denne vurdering indgår f.eks.:

- Hvor arbejder forældrene, og på hvilke tidspunkter
- Er der søskende, hvor går disse i skole/dagtilbud, hvilke fritidsaktiviteter går de til og hvor
- Hvor langt er der til indkøbsmuligheder
- Hvor bor familie (bedsteforældre, onkler, mostre og tanter) og venner
- Hvor langt er der til offentlige transportmidler, og hvor ofte går disse

Når det er vurderet, at familien kan ydes udgifter til brændstofforbrug, skal familien fremvise et overslag over de sandsynliggjorte merudgifter til kørselsbehovet for det kommende år.

Der skal foreligge oplysninger om:

1. Hvor meget kører bilen i alt pr. år
2. Hvad skal kompenseres
3. Hvad skal forældrene selv betale

Ved beregningen af merudgifter til kørsel tages udgangspunkt i de faktiske udgifter til brændstofforbruget. Se **Takster – Drift af bil**.

Ved beregningen af merudgifter til kørsel i handicapbil skelnes mellem:

1. *Formålsbestemt kørsel*: Kørsel til behandling, hvor familien ikke ville have haft en udgift, hvis barnet ikke havde en funktionsnedsættelse.
2. *Ikke formålsbestemt kørsel*: Eksempelvis familiebesøg, hvor der under alle omstændigheder ville være en udgift for familien eller personlige indkøb til barnet, hvor barnet er med, f.eks. tøj, sko m.v.
3. *Privat kørsel*: Kørsel til og fra arbejde, indkøb af dagligvarer m.v., som er kommunen uvedkommende.

Det samlede beløb indgår i beregningen af kommende års merudgiftsydelse til familien.

Det vurderes, at et rimeligt niveau for familiebesøg er op til 4 gange pr. måned og personlige indkøb til barnet 1 gang pr. måned.

Der kan efter en konkret vurdering foretages fradrag i udgiftsdækningen til de ansøgte kilometertal ud fra en vurdering af nødvendigheden og i beregningen af den konkrete kompensation efter vurdering af sparede kørselsudgifter ved anden kørsel, jf. C 31-06.

Den oprindelige vurdering kan ændres ved opfølgning på sagen, hvis der sker ændringer i familiens forhold, f.eks.:

- Skift af arbejdsplads
- Hvis familien får flere børn
- Hvis der skæres ned på offentlig transport i familiens lokalområde
- Hvis familiens forhold i øvrigt ændrer sig i retning af at have behov for bil udover kørsel med barnet med handicappede barn (køb af sommerhus eller lign.)

I nedenstående skema angives, hvilke merudgifter, der kan godtgøres i de 3 bestemmelser for anskaffelse af handicapbil:

<p>1. Familien <u>ville</u> ikke have haft bil, hvis der ikke var et særligt kørselsbehov som følge af barnets nedsatte funktionsevne (C 38-04).</p>	<p>2. Familien har en bil alene til befordring af barnet (bil nr. 2)</p>	<p>3. Familien har en <u>ekstraordinær stor og driftsmæssig dyr bil</u> som følge af barnets nedsatte funktionsevne eller lidelse</p>
<p><u>Formålsbestemt kørsel</u></p> <p>Kørsel, der er en direkte følge af barnets funktionsnedsættelse, f.eks. kørsel til undersøgelser og kontroller, fysioterapi, aflastning.</p> <p>OBS! Lægehenvist undersøgelse/behandling dækkes af sygehus. Første gang vil det være nødvendigt med et skønnet antal km.</p> <p>Hele udgiften til benzin/diesel bevilges efter følgende beregning (eksempel): Benzin kr. 10,91/l og bilen kører 8 km/l, dvs. kr. 1,36 pr. km Diesel kr. 8,47 og bilen kører 10 km/l, dvs. kr. 0,85 pr. km</p> <p>(Kilde: http://www.bilviden.dk/Energi-og-miljo/Hvor-langt-p%C3%A5-literen.aspx og http://www.fdmbenzinpriser.dk/ing)</p> <p>Beregningen ajourføres ved opfølgning</p>		
<p><u>Ikke-formålsbestemt kørsel</u></p> <p>Anden kørsel, hvor barnet er med i bilen, f.eks. kørsel til familie, venner, feriekørsel, fritidsaktiviteter osv.</p> <p>I det omfang udgifter til benzin/diesel overstiger udgifter til offentlig transport dækkes udgifterne. Se bilag for takster - Befordring</p> <p>Eksempel Antal km til ikke-formålsbestemt kørsel x kr. 1,10 pr. km, fratrukket udgiften til offentlig transport.</p> <p>OBS! Ofte vil udgiften til offentlig transport overstige familiens udgift</p>	<p><u>Ikke-formålsbestemt kørsel</u></p> <p>Anden kørsel, hvor barnet er med i bilen, f.eks. kørsel til familie, venner, feriekørsel, fritidsaktiviteter m.v.</p> <p>Første gang vil det være nødvendigt med et skønnet beløb med udgangspunkt i, hvor meget familien evt. kørte i tidligere alm. personbil.</p> <p>Evt. øgede udgifter til benzin/diesel i forhold til familiens tidligere bil dækkes</p> <p>Eksempel Alm. bil: Benzin kr. 10,91/l. Kører i gennemsnit 15 km/l.</p>	<p><u>Ikke-formålsbestemt kørsel</u></p> <p>Anden kørsel, hvor barnet er med i bilen, f.eks. kørsel til familie, venner, feriekørsel, fritidsaktiviteter m.v.</p> <p>Første gang vil det være nødvendigt med et skønnet beløb med udgangspunkt i, hvor meget familien evt. kørte i tidligere alm. personbil.</p> <p>Evt. øgede udgifter til benzin/diesel i forhold til familiens tidligere bil dækkes</p> <p>Eksempel Alm. bil: Benzin kr. 10,91/l. Kører i gennemsnit 15 km/l.</p>

<p>til brændstof, hvorfor der ikke er merudgifter i forhold til ikke-formålsbestemt kørsel.</p> <p>Se evt. www.midttrafik.dk www.dsb.dk</p>	<p>Udgift pr. km = kr. 0,73 Kassebil: Benzin kr. 10,91/l. Kører i gennemsnit 10 km/l. Udgift pr. km = kr. 1,10</p> <p>Forskellen udgør kr. 0,37 pr. km</p>	<p>Udgift pr. km = kr. 0,73 Kassebil: Benzin kr. 10,91/l. Kører i gennemsnit 10 km/l. Udgift pr. km = kr. 1,10</p> <p>Forskellen udgør kr. 0,37 pr. km</p>
--	---	---

<p><u>Privat kørsel uden barnet</u></p> <p>Udgifter til privat kørsel uden barnet dækkes ikke, da det er forudsat, at der ellers ikke er et kørselsbehov</p>	<p><u>Privat kørsel uden barnet</u></p> <p>Udgifter til privat kørsel uden barnet dækkes ikke, da det må forudsættes at personbil benyttes</p>	<p><u>Privat kørsel uden barnet</u></p> <p>Udgifter til privat kørsel uden barnet dækkes ikke, da det er kommunen uvedkommende</p>
<p><u>Reparation/service</u></p> <p>Der dækkes kun udgifter til reparationer, som er nødvendige af hensyn til bilens drifts- og sikkerhedsmæssige tilstand eller som er lovpligtige. Udgifterne dækkes forholdsmæssigt i forhold til brug af bilen.</p> <p>Formålsbestemt: Andelen dækkes 100 % Ikke-formålsbestemt kørsel: Andelen dækkes 100 % Privat kørsel: Familien skal dække den forholdsmæssige andel af den samlede regning.</p> <p>Eksempel Reparation koster kr. 10.000. På en almindelig bil ville tilsvarende reparation koster kr. 6.500. Fordeling af kørsel er Formålsbestemt kørsel: 30 % Ikke-formålsbestemt kørsel: 60 % Privat kørsel: 10 %</p> <p>Familiens egenbetaling udgør: Formålsbestemt kørsel: Kr. 0 Ikke-formålsbestemt kørsel: Kr. 0 Privat kørsel: 10 % af kr. 10.000 = Kr. 1.000 Dvs. i alt kr. 1.000,-</p> <p>Serviceaftaler Der dækkes kun udgifter til faktiske reparationer. Serviceaftaler dækkes</p>	<p><u>Reparation/service</u></p> <p>Der dækkes kun udgifter til reparationer, som er nødvendige af hensyn til bilens drifts- og sikkerhedsmæssige tilstand eller som er lovpligtige. Udgifterne dækkes forholdsmæssigt i forhold til brug af bilen.</p> <p>Formålsbestemt: Andelen dækkes 100 % Ikke-formålsbestemt kørsel: Familien skal dække den forholdsmæssige andel af, hvad det vil koste at reparere en almindelig familiebil Privat kørsel: Familien skal dække den forholdsmæssige andel af den samlede regning.</p> <p>Eksempel Reparation koster kr. 10.000. På en almindelig bil ville tilsvarende reparation koster kr. 6.500. Fordeling af kørsel er Formålsbestemt kørsel: 30 % Ikke-formålsbestemt kørsel: 60 % Privat kørsel: 10 %</p> <p>Familiens egenbetaling udgør: Formålsbestemt kørsel: Kr. 0 Ikke-formålsbestemt kørsel: 60 % af kr. 6.500 = Kr. 3.900 Privat kørsel: 10 % af kr. 10.000 = Kr. 1.000 Dvs. i alt kr. 4.900,-</p> <p>Serviceaftaler Der dækkes kun udgifter til faktiske reparationer. Serviceaftaler dækkes</p>	<p><u>Reparation/service</u></p> <p>Der dækkes kun udgifter til reparationer, som er nødvendige af hensyn til bilens drifts- og sikkerhedsmæssige tilstand eller som er lovpligtige. Udgifterne dækkes forholdsmæssigt i forhold til brug af bilen.</p> <p>Formålsbestemt: Andelen dækkes 100 % Ikke-formålsbestemt kørsel: Familien skal dække den forholdsmæssige andel af, hvad det vil koste at reparere en almindelig familiebil. Privat kørsel: Familien skal dække den forholdsmæssige andel af, hvad det vil koste at reparere en almindelig familiebil.</p> <p>Eksempel Reparation koster kr. 10.000. På en almindelig bil ville tilsvarende reparation koster kr. 6.500. Fordeling af kørsel er Formålsbestemt kørsel: 30 % Ikke-formålsbestemt kørsel: 60 % Privat kørsel: 10 %</p> <p>Familiens egenbetaling udgør: Formålsbestemt kørsel: Kr. 0 Ikke-formålsbestemt kørsel: 60 % af kr. 6.500 = Kr. 3.900 Privat kørsel: 10 % af kr. 6.500 = Kr. 650 Dvs. i alt kr. 4.550,-</p> <p>Serviceaftaler Der dækkes kun udgifter til faktiske reparationer. Serviceaftaler dækkes</p>

ikke. Særlig indretning F.eks. lift. Udgiften til reparation dækkes 100 %	dækkes ikke. Særlig indretning F.eks. lift. Udgiften til reparation dækkes 100 %	ikke. Særlig indretning F.eks. lift. Udgiften til reparation dækkes 100 %
Dæk Udskiftning af dæk dækkes forholdsmæssigt som reparationer. Se under reparation/service. Udgangspunktet er, at dæk har en holdbarhed på 5 - 8 år eller 50.000 km. Kilde: www.fdm.dk		

<u>Forsikring</u> 1. Og 2. Udgifter til forsikring dækkes 100 % Familien er forpligtiget til at finde det bedst egnede tilbud. Årlige præmiestigninger dække ikke. Udgifter til selvrisko eller præmiestigninger som følge af skade dækkes ikke uanset om skaden er opstået, mens forældre eller evt. hjælper kørte bilen.	<u>Forsikring</u> 3. Såfremt forsikringen af hjælpemiddelbilen er dyrere end forsikringen af familiens tidligere bil, kan differencen dækkes som en merudgift. Familien er forpligtiget til at finde det bedst egnede tilbud. Årlige præmiestigninger dække ikke. Udgifter til selvrisko eller præmiestigninger som følge af skade dækkes ikke uanset om skaden er opstået, mens forældre eller evt. hjælper kørte bilen.
<u>Afgifter m.v.</u> Såfremt familien har fået bevilget en kassebil, er bilen fritaget for grøn ejer- afgift. Hvis familie er bevilget en personbil, dækkes den grønne afgift 100 %. Særligt vedr. dieselbiler: Udligningsafgift dækkes 100 %, såfremt Myndighed, Sundheds, Ældre Handicap ikke dækker udgiften Partikeludledningsafgiften dækkes 100 %	<u>Afgifter m.v.</u> Såfremt familien har fået bevilget en kassebil, er bilen fritaget for grøn ejer-afgift. Hvis familie er bevilget en personbil, dækkes en evt. stigning i den grønne ejer-afgift. Særligt vedr. dieselbiler: Hvis familiens tidligere bil var en benzinbil dækkes udligningsafgift og partikeludledningsafgiften 100 %. Hvis familiens tidligere bil var en dieselbil dækkes en evt. stigning i udligningsafgiften og partikeludledningsafgiften.
<u>Redningstjenester (Falck m.v.)</u> Kan ikke bevilges. Hvis en familie uden abonnement får brug for akut hjælp <u>som følge af barnets funktionsnedsættelse</u> skal det vurderes, hvorvidt udgiften kan dækkes. I vurderingen indgår, hvorvidt alarmcentralen burde have været benyttet.	
<u>Ekstra udstyr</u>	

Der kan normalt ikke bevilges ekstra udstyr til bil efter Servicelovens § 41, da disse, hvis de findes nødvendige, bevilges sammen med bilen.

Pusleplads

Såfremt en pusleplads (i handicapbilen) til et barn over den normale blealder (fra 6 år) ikke kan bevilges iht. Servicelovens § 114 eller § 112 må det vurderes, om den kan bevilges iht. Servicelovens § 41. Der skal foretages en konkret vurdering af behovet, herunder familiens kørselsbehov/afstande. Det skønnes ikke rimeligt, at et barn over den normale blealder skal forsøges skiftet på et offentligt toilet.

Udgifter familien selv skal afholde

Påfyldning af olie, kølervæske, sprinklervæske og lign.
Vask og rengøring af bilen og lign.
Udskiftning af vinduesvisker, pærer og lign.
Mindre vedligeholdelsesudgifter Parkeringsudgifter

Invalideskilt/parkeringskort: Udgifter til invalideskilt dækkes ikke som en merudgift, idet skiltet giver mulighed for gratis parkering en lang række steder, hvor der ellers er betalingsparkering. Læs mere på www.handicap.dk.

Såfremt der er behov for at etablere en særlig parkeringsplads til handicapbilen nær boligen på offentlige veje og/eller private/fællesveje med mere end en grundejer, skal borgeren kontakte Teknik- og Miljø og politiet.

Satser til brug for bilberegning 2016

Opsparing i f.m. kilometergodtgørelse:	Pr. km.:
Brændstof	0,78 kr.
Dæk	0,18 kr.
Vedligeholdelse	0,78 kr.
Værditab	0,25 kr.

Lav sats 1,99 kr.

Beregningsgrundlaget for Skatterådet fastsættelse af befordringssatser for 2016

Skatterådet har ved fastsættelsen af befordringssatserne for 2016 valgt at tage udgangspunkt i en benzindreven bil, der efter EU- norm antages at køre 15,7 kilometer pr. liter.

Ved satsfastsættelsen har Skatterådet valgt en pris på 12,25 kr. pr. liter benzin. Den årlige kørsel er sat til 24.000 kilometer, heraf 12.000 kilometer privat kørsel.

Skatterådet har valgt ikke at lægge sig fast på en bestemt anskaffelsessum for bilen, men har i stedet sat det årlige værditab på bilen til 30.000 kr.

De årlige vedligeholdelsesomkostninger er sat til 18.765 kr., der bl.a. omfatter udgifter til service og udskiftning af sliddele, afbalancering af dæk, supplerende

rustbehandling og ekstraordinære udgifter til vask, parkering m.v., fordi bilen kører relativt mange kilometer pr. år.

De ordinære udgifter til vask og parkering m.v. er sat til 3.714 kr.

Udgiften til dæk udgør 4.224 kr., idet prisen på et dæk er sat til 1.540 kr., og et dæk forudsættes at holde 35.000 kilometer i lighed med anbefalingen fra FDM.

Forsikringsudgiften er sat til 9.313 kr.

Der indgår ikke finansielle omkostninger ved beregningen, idet renter skattemæssigt behandles særskilt.

Den høje sats for udbetaling af skattefri kørselsgodtgørelse efter ligningslovens § 9 B for erhvervsmæssig kørsel i egen bil er herefter fastsat således:

Variable udgifter:	Pr. km.:
Brændstof (24.000 x 12,25/15,7) kr. = 18.726 kr.	0,78 kr.
Dæk (1.540 x 4 x 24.000/35.000) kr. 4.224 kr.	0,18 kr.
Vedligeholdelse 18.765 kr.	<u>0,78 kr.</u>
I alt 41.715 kr.	1,74 kr.

I alt pr. kilometer 41.715 kr./24.000 kilometer = 1,74 kr. pr. kilometer.

Faste udgifter:

Forsikring 9.313 kr.

Årlig ejerafgift 2.380 kr.

Vask, parkering m.v. 3.714 kr.

I alt 15.407 kr.

Kapitalomkostninger:

Værditab 30.000 kr. (medregnes ikke)

Samlede udgifter: (faste og variable)

41.715 + 15.407 + 18.765 = **87.122 kr.**

HØJ SATS: _____	87.122 : 24.000	3,63 kr. pr. kilometer
------------------------	-----------------	-------------------------------

Den lave sats er fastsat som de variable udgifter 1,74 kr. pr. kilometer + et skønsmæssigt fastsat kilometerafhængigt værditab på 0,25 kr. pr. kilometer.

LAV SATS :	1,74 + 0,25	1,99 kr. pr. kilometer.
-------------------	-------------	--------------------------------

Det kilometerafhængige værditab skal ses i sammenhæng med, at en brugt bil ved salg alt andet lige opnår en højere pris, såfremt den har kørt mindre end gennemsnittet for årgangen og en lavere pris, såfremt den har kørt længere end gennemsnittet for årgangen. Befordringsfradragssatsen 25 - 120 kilometer er fastsat som den lave godtgørelsessats.

Ferie

Der kan ydes hjælp til dækning af merudgifter til ferie, som familier i almindelighed holder.

Dette gælder også kortvarig ferie i udlandet, hvor der efter bekendtgørelse om ydelser efter lov om social service under midlertidige ophold i udlandet i særlige tilfælde efter en konkret vurdering kan gives hjælp til dækning af ekstra omkostninger, som f.eks. udgifter til rejse og ophold for en hjælper og udgifter til liftbus til transport mellem lufthavn og hotel, jf. principafgørelse nr. C-40-03.

Feriebolig

Der kan for eksempel være tale om familier som på grund af barnets funktionsnedsættelse har behov for en større feriebolig eller en handicapegnet feriebolig. Differencen mellem den nødvendige bolig og en bolig i tilsvarende standard udgør merudgiften. Priserne kan oplyses af udlejningsbureauet.

Hjælpertimer

Det er kun den hjælp som er bevilget i forvejen jf. § 41, der kan tages med på ferie. Det betyder, at der ikke kan ydes hjælper i ferien, hvis der ikke er bevilget hjælper i hjemmet i forvejen.

Der kan gives tilskud til merudgifter til transport, rejse- og opholdsudgifter for hjælperen. Der kan som udgangspunkt ikke bevilges ekstra hjælpetimer til ferie i udlandet.

Der henvises i øvrigt til følgende afgørelser: C-40-03, C-17-06, C-1-08, C-43-03, C-49-03 og O-111-93.

Færebilletter

Såfremt der er bevilget handicapbil, kan merudgiften til færgebilletter godtgøres. Differencen mellem færgebilletten til handicapbilen og familiens normale udgift til færgebilletter dækkes.

Ekstra udgifter

I forbindelse med ekstraudgifter på grund af barnets handicap skal der altid tages udgangspunkt i den konkrete sag. F.eks. kan der efter en konkret vurdering ydes hjælp til merudgifter til eneundervisning på skiskole, hvis familien plejer at tage på skiferie og barnet, på grund af sit handicap, ikke kan deltage på en normal skiskole.

Ferie uden forældre

Hvis barnet holder ferie uden forældrene og hvis merudgiften ikke kan konkretiseres, kan der tages udgangspunkt i et skønnet normaludgift. Se bilag for takster – Ferie uden forældre.

Hjælpertimer ved ferie uden forældre

Hvis der i forbindelse med ferie, sommerlejr eller lignende bevilges hjælper, skal der foretages en konkret og individuel vurdering af behovet herfor.

Forældrene finder en hjælper, som herefter ansættes af forældrene via kontrakt. Forældrene har arbejdsgiveransvaret. Aflønning jf. Hedensted kommunes takster.

Bemærk, at en ansat som udgangspunkt ikke må arbejde mere end 7,4 timer pr. døgn og at den enkelte medarbejder kun kan være ansat 37 timer pr. uge.

Hvis familien i forvejen har hjælpere tilknyttet, er det differencen, der kan bevilges. Hedensted Kommune administrerer lønudbetalingen. Forud for ansættelsen kan kommunen være behjælpelig med at indhente børne- og straffeattester, da private ikke har mulighed for dette.

Forsikringer

Udgifter til nødvendige forsikringer eller nødvendige forhøjede forsikringspræmier, som er en følge af barnets eller den unges funktionsnedsættelse, kan ydes som en merudgift.

Det gælder f.eks. udgifter til dyrere forsikringer på handicapbiler, dyrere husforsikring på grund af et større antal kvadratmeter, for at opnå samme dækning som andre etc.

Der henvises til Ankestyrelsens principafgørelse nr. C-71-10. Det fremgår heraf, at udgifterne til en børneulykkesforsikring ikke kunne medtages som en merudgift ved forsørgelsen, da denne udgift ikke kunne betragtes som nødvendig.

Fritidsaktiviteter

Ifølge kulturministeriets kulturundersøgelse fremgår det, at 84 % af børn og unge mellem 10-18 år går til minimum 2 fritidsaktiviteter. Det vurderes, at disse koster ca. kr. 3.000,- årligt.

Vejledende skønnes det, at der først kan blive tale om en nødvendig merudgift, hvis barnet som en nødvendig følge af funktionsnedsættelsen går til mere end 2 aktiviteter.

Der kan dog være tale om at dække for eksempel kørsel, hvis barnet kun kan gå til en speciel aktivitet, som påfører familien en udgift, som andre familier ikke har. Se under punktet "befordring".

Såfremt den enkelte fritidsinteresse som en nødvendig følge af barnets funktionsnedsættelse er dyrere end normalt (3.000 kr. årligt) kan forskellen i prisen dækkes.

Vederlagsfri ride-fysioterapi

Hvis barnet af egen læge henvises til ride-fysioterapi er dette vederlagsfrit og forældrene har ingen egenbetaling og dermed ingen merudgift.

Normale udgifter til unge

Herudover er det almindeligt, at unge bruger penge på at gå på café, gå i biografen, bowle, gå i svømmehal, gå til fester/koncerter og lignende. Udgiften til disse aktiviteter er derfor ikke en merudgift.

SFO

Såfremt det er nødvendigt pga. funktionsnedsættelsen, at et barn, når det starter i 5. klasse eller senere, har behov for pasning i kommunalt fritidstilbud, kan egenbetalingen bevilges som en merudgift.

Forældrebetalingen kan dækkes som en merudgift, såfremt det med baggrund i barnets funktionsnedsættelse er nødvendigt, at barnet fortsat passes fra 5. klasse. **Se Takster – Fritidstilbud.** Der skal tages højde for evt. økonomisk eller socialpædagogisk friplads samt evt. søskenderabat.

Egenbetalingen kan oplyses ved henvendelse til Pladsanvisningen i Hedensted Kommune. Yderligere oplysninger kan ses på hjemmesiden:

<http://www.hedensted.dk/borger/familie,-boern-og-unge/dagtilbud/pladsanvisning/takster-og-oekonomisk-friplads>

Handicaprettede kurser

Der kan ydes hjælp til forældres og eventuelt andre pårørendes merudgifter som følge af nødvendig deltagelse i kurser, som går ud på at sætte de pågældende i stand til at have barnet hjemme, passe og pleje, opdrage og kommunikere med barnet.

Hedensted Kommune tilrettelægger som udgangspunkt interne handicaprelaterede forløb for grupper af forældre eller børn og unge, jf. Servicelovens § 11. Når dette er muligt, går disse forud for eksterne kurser, jf. Servicelovens § 41.

Det kan dreje sig om kurser, der giver familien indsigt i:

- forskellige funktionsnedsættelser/lidelser
- hvilken virkning det har på barnet/den unge, og
- hvordan familien kan mestre de problemer, der kan opstå m.v.

Der kan f.eks. være tale om kurser vedrørende børn og unge, der lider af cystisk fibrose, muskelsvind, er blinde, spastiske, døve, er udviklingshæmmede eller har en psykiatrisk diagnose.

Der kan ydes tilskud til kurser i totalkommunikation (tegnsprogsundervisning m.v.) til andre end medlemmer af husstanden, hvis samværet med barnet/den unge har en sådan karakter, at udgiften kan betragtes som nødvendig for barnets fortsatte udvikling. Dette gælder f.eks. som udgangspunkt bedsteforældre, der må forventes ofte at kommunikere med og have besøg af barnet.

De udgifter, der kan være tale om, er f.eks. rejseudgifter, merudgifter ved måltider og ophold, kursusafgift, kursusmaterialer, pasning af barn/børn, som ikke skal med på kurset, såfremt der ikke findes muligheder for pasning i netværket omkring familien.

Vær opmærksom på, at kosten er inkluderet i de fleste kurser. Når dette er tilfældet, skal der ske modregning for egenbetaling pr. dag for kost. **Se Takster – Kost – normaludgifter.**

Der er som oftest mulighed for at få madpakke med til hjemturen. Der gives derfor ikke merudgifter til kost til og fra kurset.

For at begge forældre kan passe, pleje, opdrage og kommunikere med barnet/den unge, er det vigtigt, at begge deltager i kurser af ovennævnte art. Kurserne giver begge forældre kompetencer og vil ofte være en forudsætning, for at de begge kan bevare den nære kontakt med barnet/den unge.

Behovet for kurser/temadage vil altid afhænge af en konkret vurdering og følgende kan indgå som vurderingsgrundlag:

- Er der tale om en ny diagnose?
- Barnets alder/funktionsniveau i forhold til indholdet af kurset
- Er der tale om skolestart?
- Er der tale om ung/teenager?
- Har forældrene mulighed for deltagelse i forældregrupper/-møder på barnets skole eller daginstitution?
- Har søskende mulighed for at deltage i søskendekurser?
- Får forældrene orientering om handicappet andre steder (læge, handicapteam, småbørnsvejleder, internettet m.v.)?

Ved bevilling skal der være fokus på, at hvert nyt kursus indeholder nye elementer og dermed ikke er en gentagelse af et tidligere kursusindhold.

Der skal søges konkret om hvert kursus og indsendes materiale om kursusindhold eller henvisning til aktuel hjemmeside. Nogle foreninger afholder eksempelvis sommerhøjskoler eller konferencer, hvor indholdet er kombineret med ferie/kursus/socialt samvær. Det er ikke muligt at dække en del af udgiften som kursus og en del som ferie. Der skal laves en konkret vurdering af kursusindholdet og hvorvidt det er relevant for familien. Hvis det er tilfældet afholdes hele udgiften som kursus. Alternativt betragtes opholdet som ferie og der skal laves en konkret vurdering af eventuelle merudgifter ved afholdelse af denne ferie, og hvorvidt det er nødvendigt, at familien afholder lige præcis denne ferie, eller om de kunne have valgt en anden form for ferie uden merudgifter.

Udover merudgifter kan en bevilling af kursus også omfatte hel eller delvis kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, jf. Servicelovens § 42 om tabt arbejdsfortjeneste, for forsørgerne, når der ikke er mulighed for at deltage i kurser uden for arbejdstiden. Dette gælder såvel enlige som ægtepar.

Kost og diætpræparater

Der kan ydes tilskud til merudgifter til diætkost/sondemad under forudsætning af, at behovet er tilstrækkeligt dokumenteret, bl.a. ved lægeerklæring.

Hvis barnet ernæres udelukkende på sondemad, skal forældrene have en egenbetaling til kost pr. dag på kr. 50,00 jf. KL's takster.

Diabetes

Der kan bevilges nødvendige merudgifter, når der fra læge er dokumenteret diabetes hos barnet.

Nødvendige oplysninger om energitrin indhentes hos klinisk diætist eller læge, der ligeledes bedes oplyse, om der anvendes specialvarer, samt om der er behov for et ekstraordinært stort forbrug af juice og/eller druesukker.

Følgende kan indgå i beregningen af merudgifternes størrelse:

- Diætkost – se yderligere nedenfor.
- Ekstraordinært stort forbrug af juice og druesukker efter en konkret og individuel vurdering – se yderligere nedenfor.
- Medicinudgifter, fratrukket evt. tilskud fra Sygesikringen Danmark.

Herudover henvises til punkterne vedr. befordring og kursus.

Øvrige udgifter kan søges hos Rehab jf. § 112, herunder eksempelvis spritservietter, insulinpenne og kanylebokse. Udgifter til spritservietter, der anvendes ved pumpebehandling afholdes, jf. Sundhedsloven.

- Batterier til blodsukkerapparat:

Kan ikke bevilges som en merudgift.

Se Ankestyrelsens principafgørelse 80-10 om merudgifter - hjælpemiddel – blodsukkermåleapparat

- Batterier til pumpe:

Kan ikke bevilges som en merudgift (behandlingsredskab).

Se svar fra Ankestyrelsens hotline af 30/8 2012, i HAN Arbejdsmappen børn i delmappen

”Diabetes”.

”Vi har forstået dit spørgsmål således, at du ønsker afklaret, hvorvidt løbende driftsudgifter til et behandlingsredskab, her i form af udgifter til batterier i forbindelse med brugen af en insulinpumpe, kan bevilges efter serviceloven. Ankestyrelsen fastslog i Principafgørelse 131-10, at udgifter til ekstra el, til apparater stillet til rådighed som et led i en behandling, ikke kunne dækkes efter serviceloven. Vi skal dog bemærke, at denne problemstilling ikke var selve sagens hovedtema. Vi har i flere Principafgørelser taget stilling til afgrænsningen mellem, hvornår der er tale om henholdsvis et hjælpemiddel og et behandlingsredskab. Du nævner i den forbindelse selv Principafgørelse C-58-05, hvori Ankestyrelsen fastslog, at en insulinpumpe var et behandlingsredskab, hvorfor der ikke kunne ydes hjælp til en insulinpumpe som et hjælpemiddel efter servicelovens bestemmelser. Det betød, at udgiften skulle afholdes af sygehusvæsenet. Med den nævnte Principafgørelse blev der således ikke taget stilling til, med hvilken hjemmel de i afgørelsen omtalte driftsudgifter blev dækket af kommunen.

I Principafgørelse 259-10, lagde Ankestyrelsen vægt på, at bestemmelsen i bekendtgørelsen om udgifter til vedligeholdelse og drift af hjælpemidler kun omhandler driftsudgifter til hjælpemidler bevilliget efter serviceloven. Om driftsudgifter som følge af brug af hjælpemidler kan vi i øvrigt henvise til Ankestyrelsens Principafgørelse

225-11. Heri fastslog vi, at udgifter til el til opladning af hjælpemidler almindeligvis ikke vil kunne ydes som en merudgift, da der er tale om en almindelig driftsudgift. Reglen om merudgifter kan alene anvendes i de situationer, hvor der er tale om en udgift som følge af brug af hjælpemidlet, som er helt uforholdsmæssig eller urimelig for borgeren. Dette var der ikke tale om i den konkrete sag. Vi kan i samme forbindelse henvise til Principafgørelse 80-10, hvorefter almindelige batterier til et blodsukkermåleapparat heller ikke kunne bevilliges som en merudgift efter serviceloven. I bekendtgørelsen om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter serviceloven § 9, er der, som du nævner, gjort udtømmende op med støtte til insulinkrævende diabetikere. På denne baggrund virker det ikke oplagt at forestille sig en anvendelse af merudgiftsreglerne til at give støtte til driftsudgifter forbundet med brugen af et behandlingsredskab.”

- Blodsukkermåleapparat:

Kan ikke bevilges som merudgift efter Sel. § 41 (de resterende 50 %).

Begrundelsen er, at merudgiftsydelsen i servicelovens § 41 er et supplement til servicelovens øvrige bestemmelser om støtte i den forstand, at hvis en støtteydelse kan opnås gennem en særlig bestemmelse i serviceloven eller bestemmelser i anden lovgivning, skal støtten ydes efter specialbestemmelsen. Begrebet merudgifter er defineret bredt i servicelovens § 41 og den tilhørende bekendtgørelse. Der er lagt vægt på, at NN's blodsukkermåleapparat er ydet som et hjælpemiddel efter bestemmelsen i servicelovens § 112 om støtte til hjælpemidler, jf. hjælpemiddelbekendtgørelsens § 9, stk. 2, hvoraf fremgår, at støtten ydes med halvdelen af udgiften. Det forhold, at støtten til blodsukkermåleapparat er særligt reguleret i en bestemmelse til serviceloven taler imod at indfortolke en hjemmel til at bevilge den samme ydelse efter en anden bestemmelse. En sådan adgang til udvidet dækning har heller ikke støtte i forarbejderne til merudgiftsbestemmelsen. Da området for betaling af et blodsukkermåleapparat er afgrænset i hjælpemiddelbekendtgørelsen, er der ikke grundlag for at antage, at lovgiver har tilsigtet at udvide området for bevilling, således at de resterende 50 % af udgiften til et blodsukkermåleapparat skulle kunne dækkes efter merudgiftsreglerne.”

- Bælte til pumpe:

Kan ikke bevilges som en merudgift, se under pkt. "Batterier til pumpe".

Ved udlevering af ny pumpe udleveres der også et bælte til at have pumpen i. Skulle bæltet gå i stykker, eller ønskes der et andet design, er det erfaringen, at forældrene selv afholder udgiften.

- Locoid creme:

Er en nødvendig merudgift.

Ved hudproblemer forårsaget af plaster i forbindelse med pumpen kan der være behov for locoid creme. Efter stik er creme ikke nødvendigt. Det er besluttet, at der ikke indhentes statusattest, idet det formodes, at forældre ikke smører deres barn med locoid (hormoncreme), hvis de ikke har hudproblemer.

- Diabeteskost:

Kan være en nødvendig merudgift.

Socialministeriet har i marts 2010 afgjort, at priserne på diabeteskost ikke skal pristalsreguleres, men at taksterne i 2010 er de samme som i 2008. Gældende takster er således de, der er offentliggjort i rapporten "Undersøgelse af merudgifter til diabeteskost 2007/2008". Satsene kan findes i HAN Arbejdsmappen børn i delmappen "Takster". Det skal afklares, om der bruges specialvarer. For at kunne fastsætte den rette takst, er det nødvendigt at kende barnets energitrin. Se under pkt. "Energitrin/diætist". Merudgiften beregnes ved at sammenligne den anbefalede diabeteskost med den danske gennemsnits-kost. Se Ankestyrelsens principafgørelse 10-14 om - merudgifter - kost - beregning - diabetikere - børn

- Druesukker:

Kan være en nødvendig merudgift, se også under pkt. "Juice".

Det er på baggrund af seneste lægelige udtalelse fra kommunens lægekonsulent af 21. april 2014 besluttet, at vi generelt godkender 1 pakke druesukker og 2 juice brikker om ugen til det fyldte 18 år, da der overordnet ikke er forskel på ønsket om optimal insulinbehandling til børne- eller voksenpatienter, og det gælder både ved brug af pumpe- og injektionsbehandling. Druesukker er mindre koncentreret end juice. 1 pakke ugentlig kan være nødvendig. Ved yderligere forbrug henvises til at kontakte sygehuset.

Se Ankestyrelsens principafgørelse 102-10 om merudgifter - diabetes - druesukker - juice - lavt blodsukker Der er indhentet flg. lægelige udtalelse af 21. april 2014 fra kommunens lægekonsulent: Målet for langt flertallet af (velkoopererende) diabetespatienter er at efterstræbe så stabile blodsukkerværdier som muligt.

Injektionspumpebehandling må anses for efterhånden mere nøjagtig end injektionsbehandling, med deraf følgende færre tilfælde af hypo- eller hyperglycæmitilfælde.

Ved korrekt brug af insulinpumpe kan man skære toppen af de høje og bunden af de lave blodsukre. Derved opnås mere stabile blodglukoseværdier. Mange børn bliver behandlet ved hjælp af en insulinpumpe, som ofte giver barnet en større frihed og et mere stabilt blodsukker.

Overordnet er der ikke forskel på ønsket om optimal insulinbehandling til børne- eller voksenpatienter. Dog er der nok fokus på børnenes regulering, da de alt andet lige skal leve længere med deres diabetes, og derfor er i større risiko for at udvikle følgetilstande til sukkersygen, og ej heller kan tage samme ansvar for deres tilstand som voksne.

En grænse på op til 2 tilfælde af behandlingskrævende hypoglykæmi hos børn (op til 12 år?) synes derfor at være rimelig. Man anfører generelt barnealderen til at være til 12-års alderen. Fra 12-13 års alder anses "barnet" for at være i pubertet indtil 18 års alderen."

- Emla plaster:

Kan være en nødvendig merudgift.

Emla plaster er et trylleplaster, hvor der er bedøvelse i. Plasteret påsættes 1 time forinden stik. Det er oftest pen - brugere, der benytter dette plaster, da kanylen her er væsentlig tykkere end ved pumpe. Plasteret bruges til personer, der har stikkeangst. Anvendes ikke ved blodsukkermåling (tynd nål - gør ikke ondt).

- Energitrin/ diætist:

Alle får tilbudt vejledning ved diætist indenfor de første 2 døgn samt ved etablering af pumpe. Børnene får oplyst energitrin 1 gang årligt omkring deres fødselsdag. Oplysnings skema skal medbringes af forældre ved opfølgningssamtale. Alle forældre orienteres om dette. Se i øvrigt under pkt. "Diabeteskost.

- Glucagonpen:

Kan være en nødvendig merudgift. Gives når der er alvorlig hypoglykæmi – blodsukkeret er så lavt, at der ikke kan indtages juice eller druesukker. Det er normalt at forældrene har 2 penne, hvoraf den ene er på skolen. Pennen har en ca. holdbarhed på 1½ år.

- Injektions- og testmaterialer til type 1 diabetikere:

Kan ikke bevilges som en merudgift.

Bevilges efter Servicelovens § 112, jf. hjælpemiddelbekendtgørelsens § 9, stk. 1.

Såfremt ansøgningen er henvendt til Handicapafdelingen oversendes denne til videre behandling og afgørelse til:

Rehab

Skolegade 10

8723 Løsning

Tlf. – 79 91 82 30 træffes ml. kl. 8.30 -12.00

Mail: posthjaelpemidler@hedensted.dk

- Insulinpumpe:

Kan ikke bevilges som merudgift.

Se Ankestyrelsens principafgørelse C-58-05 om hjælpemiddel - behandlingsredskab – injektionsmateriale.

- Insulinpumpe

Alt omkring pumpen er en sygehusudgift. Pumpen har normalvis en levealder på ca. 4 år. Forsikring af pumpen – firmaet betaler, hvis den går i stykker. Sygehuset sørger for, at familierne kontakter deres forsikringsselskab, så pumpen er forsikret mod tab eller tyveri. Pumpen har en værdi af 25.000

- Juice:

Kan bevilges som en nødvendig merudgift, se under pkt. "Druesukker".

Juice bruges ved utilpashed – lavt blodsukker. Ok. med 2 juice brikker pr. uge. Ved mere forbrug skal forældre tilrådes at kontakte sygehus for regulering af medicin.

- Kanyleboks:

Kan ikke bevilges som en merudgift. Se Ankestyrelsens principafgørelse 161-11 om merudgifter - nødvendig - kanylebokse

- Kontrolbesøg:

Der er typisk kontrolbesøg hver 3. måned. Teenagere lidt oftere.

Se Ankestyrelsens principafgørelse C-8-08 om tabt arbejdsfortjeneste - handicappet barn - hospitalskontrol

- Køletaske:

Kan ikke bevilges som en merudgift.

Se afgørelse fra Det Sociale Nævn – afslag på blandt andet køletaske, der har karakter af forbrugsgode efter Sel. § 113 jf. § 112.

- Medlemskab af patientforening:

Kan ikke bevilges som en merudgift.

Se Ankestyrelsens principafgørelse 77-11 om merudgifter ved forsørgelsen – nødvendige merudgifter - ødelæggelser - forbrug - autistisk barn

- Removeservietter:

Kan ikke bevilges som en nødvendig merudgift. Removeservietter bruges til at fjerne klister fra det tape, der dækker nålen ved pumpe. Servietterne er meget stærke og er hårde ved huden. Der benyttes i stedet almindelig madolie.

- Sprints wabs/Afspritningsservietter:

Kan ikke bevilges som en merudgift, når kanyler skal rengøres, når stikkestedet skal sprittes af, og når huden skal afsprittes forinden slangen til pumpen påsættes igen ved skift. På møde vedr. merudgifter til voksne efter sel. § 100 den 26.04.2012 besluttes, at udgift til afspritningsservietter ved brug af kanyler er en almindelig driftsudgift ved brug af et hjælpemiddel, hvorfor der ikke kan ydes hjælp hertil som en merudgift – tilsvarende principafgørelsen om kanylebokse 161-11, se link under "Kanylebokse."

Ankestyrelsens hotline har den 22.08.2013 svaret, at de ikke kan sige, om afspritningsservietter skal anses for at være en driftsudgift svarende til kanylebokse eller en merudgift/forbrugsgode som vådservietter og engangshandsker, da de ikke har behandlet problemstillingen i en principafgørelse. På den baggrund er det besluttet, at der ikke bevilges sprints wabs/afspritningsservietter som merudgift efter sel. §§ 41, når kanyler skal rengøres, når stikkestedet skal sprittes af, og når huden skal afsprittes forinden slangen til pumpen påsættes igen ved skift. Det skønnes, at der er tale om en almindelig driftsudgift, som er reguleret i hjælpemiddelbekendtgørelsen, hvorfor der ikke kan ydes hjælp hertil som en merudgift. Det lægges til grund, at kanyler og testmateriale til måling af blodsukker ydes som hjælpemidler efter bestemmelsen i servicelovens § 112 om støtte til hjælpemidler. Det følger af § 4, stk. 3 i denne bekendtgørelse, at der ikke kan ydes hjælp til udgifter, som følger af brug af hjælpemidlet, fx til drift, rengøring eller vedligeholdelse.

Udgifter til klorhexidin renseservietter/sprints wabs/afspritningsservietter vurderes at være en omkostning, der er forbundet med brugen af kanyler. Merudgiftsydelsen i servicelovens § 41 er et supplement til øvrige bestemmelser om støtte i den forstand, at hvis en støtteydelse kan opnås gennem en særlig bestemmelse i serviceloven eller bestemmelser i anden lovgivning, skal støtten ydes efter specialbestemmelsen. Der kan derfor ikke ydes støtte efter § 41, når dette er reguleret i anden bestemmelse. Der henvises til Principafgørelse nr. 161-11 fra Ankestyrelsen som er vedlagt til orientering."

- Tabt arbejdsfortjeneste:

Når et barn får konstateret diabetes, skal blodsukker måles hver anden time døgnet rundt i de første 14 dage. Barnet indlægges typisk 1 uge på Sygehuset. Det anbefales fra sygehuset, at der gives tabt arbejdsfortjeneste til den ene forælder i 6 uger efter udskrivelse til brug for at få hverdagen til at fungere i hjemmet, samt instruktion og støtte til skole. Der bevilges 4 uger (og ikke 6), og forældrene skal kontakte rådgiver såfremt, det er nødvendigt med de sidste 2 uger. Som grundregel anbefaler/god ide lægerne, at begge forældre er til stede de 2 første døgn af et barns indlæggelse – debut af diabetes.

Der er meget indlæring, samtaler med diabetes sygeplejerske, undervisning ved læger og diætist. Nr. 2 forælder bruger oftest de rettigheder for fri ved barns indlæggelse, som der er mulighed for i deres overenskomst. Ved opstart af pumpe til gl. diabetikere anbefales tabt arbejdsfortjeneste 14 dage til den ene forælder.

Se Ankestyrelsens principafgørelse 29-13, tabt arbejdsfortjeneste - diabetes - insulinpumpe – skole – sektoransvarlighedsprincip. Når et barn med diabetes bliver syg og skal være i hjemmet, beskriver Randers sygehus i en skrivelse, at der er nødvendigt, at der er en voksen til stede, der kan hjælpe og observere barnet. Har barnet feber, kræves der mere insulin end vanligt, og samtidig skal der tages højde for, at barnet måske spiser og drikker mindre. Har barnet feber, kan man ikke forvente, at det selv er i stand til at tage vare på det, det måske til dagligt godt kan. Et sygt diabetesbarn må ikke være alene. Har barnet ondt i maven, kan det være et tegn på, at barnet er ved udvikle en ketoacidose (syreforgiftning ifm. mangel på insulin), og der skal være hyppige blodsuktermålinger. Ved opkast og diarré skal barnet måske have noget sødt at spise uden, at der som vanligt skal gives insulin, og det kan et barn ikke selv tage stilling til. Denne stillingtagen skal foretages af en voksen, der er vant til og tryk ved at vurdere insulinbehovet. Til tider er en indlæggelse nødvendigt i forløbet. Selv store teenagebørn kan have behov for tæt observation, så nødvendigheden af, at der er en voksen tilstede, er ikke kun forbeholdt mindre børn.

- Tegaderm:

Kan bevilges som en nødvendig merudgift. Ved pumpe - Plaster til afdækning hvor nålen sidder i huden. Anvendes i svømmehal og strandbadning. Ikke nødvendigt ved almindeligt brusebad.

- Ulykkesforsikring:

Kan ikke bevilges som en nødvendig udgift. Se Ankestyrelsens principafgørelse 103-10 om merudgifter - diabetiker - juice – druesukker - lavt blodsukker - ulykkesforsikring

- Vægt:

Kan ikke bevilges som en merudgift. Der kan drages parallel til afgørelse fra Det Sociale Nævn – afslag på blandt andet køletaske, der har karakter af forbrugsgode efter Sel. § 113 jf. § 112.

Cøliaki – glutenallergi

Det beror på en individuel, konkret vurdering af, hvor indgribende lidelsen cøliaki er for det enkelte barn for at det kan vurderes om barnet er omfattet af målgruppen for merudgifter jf. Servicelovens § 41. Se [Takster – Kost og diætpræparater – Cøliaki](#).

Merudgifterne er baseret på færdigproduceret brødprodukter og tør, rå pasta. Udgiften til bage- eller røremaskiner kan ikke bevilges efter § 41, da det vurderes, at det kan betragtes som et almindeligt forbrugsgode. Se afgørelse fra Ankestyrelsen [C-5-15](#) Heraf fremgår det, at vaskemaskiner, opvaskemaskiner, tørretumblere, mikrobølgeovne og almindelige køkkenmaskiner er forbrugsgoder, der indgår i sædvanligt indbo.

Glutenfri kost til børn med autisme er videnskabeligt bevist, at det ikke har en gavnlig effekt. Udgiften kan derfor ikke bevilges som en nødvendig merudgift. Der henvises til ankestyrelsens principafgørelse C-97-09

Energiberiget kost og drikke.

Der kan ydes hjælp til småt spisende børn eller børn der ikke får tilstrækkeligt varieret kost pga. en funktionsnedsættelse. Behovet skal være tilstrækkelig lægeligt dokumenteret. Se [Takster – Kost og diætpræparater – energiberiget kost](#).

Fødevareallergi

Det beror på en individuel, konkret vurdering af, hvor indgribende lidelsen cøliaki er for det enkelte barn for at det kan vurderes om barnet er omfattet af målgruppen for merudgifter jf. Servicelovens § 41.

Der kan ydes hjælp til fødevareallergi, når der er konstateret allergi overfor:

- Hvede
- Rug, byg og havre
- Æg

Se [Takster – Kost og diætpræparater – Fødevareallergi](#).

Kræsekost

Der kan ydes hjælp til kræsekost til børn og unge med konstateret cancer, hvor behandlingen påvirker lysten til mad. Behovet skal være lægeligt dokumenteret. Se [Takster – Kost og diætpræparater – Kræsekost](#).

Laktoseintolerance

Det beror på en individuel, konkret vurdering af, hvor indgribende lidelsen cøliaki er for det enkelte barn for at det kan vurderes om barnet er omfattet af målgruppen for merudgifter jf. Servicelovens § 41. Svære tilfælde af laktoseintolerance kan i særlige tilfælde være omfattet af personkredsen i § 41.

Merudgiften forbundet med laktoseintolerance vil dog ofte ikke overstige mindstebeløbet efter Servicelovens § 41. Se [Takster – Kost og diætpræparater – Laktoseintolerance](#).

Merudgifter til spædbørn, der er disponeret for allergi.

Sundhedsstyrelsen anbefaler, at børn, der er disponeret for allergi ammes. Det er derfor alene, når amningen ikke er muligt, at der kan være behov for at få dækket merudgifter til højt hydrolyseret modermælkserstatning (HH MME). Sundhedsstyrelsen anbefaler, at der som udgangspunkt ydes merudgifter til højt hydrolyseret modermælkserstatning i barnets første 4 levemåneder. Se bilag for takster – Kost og diætpræparater – Merudgifter til spædbarn disponeret for allergi.

Modermælkserstatning til børn under 1 år med diagnosticeret mælkeallergi

Til spædbørn, der ikke kan tåle mælk, kan der f.eks. ydes hjælp til merudgifter til erstatningspræparater.

Sygesikringen giver tilskud til højt hydrolyserende modermælks- erstatningspræparater.

Det forudsætter, at lægen udskriver en såkaldt "grøn recept", som giver 60 % i tilskud. Denne lovgivning går forud for Servicelovens § 41. Merudgiften udgør således de sidste 40 % af modermælkserstatningen. Se [Takster – Kost og diætpræparater – Mælkeallergi for børn under 1 år – Højt hydrolyseret modermælkserstatning](#).

Modermælkserstatning til børn over 1 år med diagnosticeret mælkeallergi

Til små børn, der ikke kan tåle mælk, kan der f.eks. ydes hjælp til merudgifter til hydrolyseret modermælkserstatning. Det anbefales som minimum frem til 3 års alderen og gerne længere, svarende til den mængde mælk børn uden mælkeallergi skal have. Se [Takster - Kost og diætpræparater – Mælkeallergi for børn fra 1 år](#).

Sondemad

Der kan ydes hjælp til børn, der ernæres helt eller delvist med sondemad. Der modregnes en forholdsmæssig egenbetaling. Se [Takster - Kost og diætpræparater – Sondemad](#). Hvis barnet ernæres udelukkende på sondemad, skal forældrene have en egenbetaling til kost pr. dag på kr. 50,00 jf. KL's takster.

Føllings sygdom

Udgifterne til særlige diætpræparater til børn med phenylketonuri (PKU/Føllings sygdom) afholdes af Region Hovedstaden (pr. 1/7-12 overgået fra Staten og består fortsat af Kennedy Instituttet - Statens Øjenklinik). Præparaterne rekvireres direkte hos Instituttet, bortset fra præparatet Aminogran, der distribueres via apotekerne.

Særlige diætpræparater

Udgifterne til særlige diætpræparater, som fremstilles på sygehuset, og som pågældende skal indtage som led i en sygehusbehandling, afholdes af sygehusvæsenet.

Konsulentbistand som merudgift

Konsulentbistand kan bevilges som en merudgift efter § 41, når ydelsen kan sammenlignes med kursus/information. Bevillingen gives til familien, herunder forældre og søskende i forhold til barnet med funktionsnedsættelsen. Samtale-/terapiforløb kan ikke bevilges som en merudgift.

Medicin

Der kan ydes hjælp til egenbetalingen af tilskudsberettiget medicin, som er nødvendig på grund af en nedsat funktionsevne eller en kronisk eller langvarig lidelse hos børn og unge. Der ydes tilskud til den billigste medicin, medmindre det er lægeligt dokumenteret, at substitutionspræparater ikke tåles af barnet.

Subsidiaritet:

Hjælp til dækning af merudgifter er subsidiær til hjælp efter serviceloven og anden lovgivning. Det betyder, at det er en forudsætning for hjælp i form af merudgiftsydelser efter serviceloven, at udgifterne ikke kan dækkes af andre bestemmelser i serviceloven eller efter anden lovgivning. Det betyder, at hvis en families sandsynliggjorte merudgifter kan dækkes fx af anden lovgivning fx indenfor sundhedsområdet, skal disse bestemmelser anvendes, førend det vurderes, om familien kan få dækket merudgiftsydelserne efter servicelovens § 41. Der kan således ikke ydes hjælp efter servicelovens § 41 til den del af merudgifterne, som i forvejen er dækket af Sygeforsikringen Danmark eller andre private sygeforsikringer / - ordninger. Dette er begrundet i kompensationsprincippet, hvorefter familien skal kompenseres for de merudgifter, de har som følge af barnets funktionsnedsættelse. Der skal således være tale om en reel merudgift for familien.

Merudgiftsudbetaling:

Merudgiften skal beregnes og udbetales som en løbende merudgift, så forældrene selv betaler medicinregningen. På den måde sker der så indberetning til Sygeforsikring Danmark, og vi kommer kun til at betale den andel af merudgifterne til medicin som der er lovhjæmmet til jf. servicelovens § 41.

Medicinbevilling:

Der kan i særlige tilfælde udfærdiges medicinbevilling:

- Ved tvivl om, hvorvidt barnet / den unge ellers ikke vil få sin medicin med begrundelse i forældrenes manglende økonomiske formåen.
- Ved opstart af en sag, hvor det kan være svært at beregne den præcise merudgiftsydelse på medicin – lav da gerne en medicinbevilling på 3 måneder, hvorefter merudgiftsydelsen kan beregnes.
- Ved omlægning af et barns medicin, da det kan være svært at beregne den præcise merudgiftsydelse på medicin – lav da gerne en medicinbevilling på 3 måneder, hvorefter merudgiftsydelsen kan beregnes.
- Børn, der er udsat for hyppige skift / ændringer i deres medicin og som får mange forskellige præparater.

Tilskudsberettiget medicin:

Såfremt forældrenes egenbetaling på lægeordineret tilskudsberettiget medicin inden tilskud fra sygesikringen overstiger kr. 3.830 årligt (2015), så I være opmærksomme på, at henvise familien til at få søgt enten enkelttilskud eller kronikerstilskud gennem den ordinerende læge. Kommunen kan kun yde dækning af medicinudgifter op til kr. 3.830 (årligt). I skal ligeledes være opmærksomme på, at der skal søges enkelttilskud til præparater, der ikke automatisk ydes tilskud til af sygesikringen. Dette skal den ordinerende læge ansøge Sundhedsstyrelsen om.

Sygeforsikring Danmark yder tilskud når det udleverede medicin indgår i CTR saldoen:

Gruppe	1	2	5
Andel med offentlig tilskud	100%	100%	50%
Andel uden offentlig tilskud	50%	100%	25%
Lægeordineret, men uden offentlig tilskud	50%	50%	25%

Automatisk kronikertilskud til berettigede borgere fra 1. januar 2016

Fra den 1. januar 2016 bliver kronikertilskud givet automatisk til berettigede borgere – læger skal derfor ikke længere søge om det.

Fast årligt egenbetalingsloft på tilskudsberettiget medicin

Med virkning fra den 1. januar 2016 indføres et fast årligt egenbetalingsloft på udgifter til tilskudsberettiget medicin opgjort i tilskudspriser. Egenbetalingsloftet udgør 3.880 kr. årligt (2016-tal).

Det betyder, at alle borgere **automatisk** får 100 % tilskud til tilskudsprisen på tilskudsberettiget medicin, når borgeren har haft en årlig egenbetaling til tilskudsberettiget medicin (opgjort i tilskudspriser) på over 3.880 kr. (2016-tal).

Borgere, hvis tilskudsperiode udløber i 2016, og som den 1. januar 2016 har haft egenudgifter til tilskudsberettiget medicin (opgjort i tilskudspriser) på over 3.830 kr. (2015-tal), vil automatisk få udbetalt (udlignet) differencen ved første receptekspedition på apoteket efter den 1. januar 2016.

Grøn recept på modermælkserstatning:

Når der er grøn recept på modermælkserstatning dækker kommunen kun de resterende 40% af merudgiften. Sygeforsikringen Danmark yder ikke tilskud til modermælkserstatning. Der henvises til Astma og Allergi foreningens hjemmeside:

[http://dinhverdag.astma-](http://dinhverdag.astma-allergiforening.dk)
[aller-](http://dinhverdag.astma-allergiforening.dk)

[gi.dk/oekonomi/saerligetilskud/merudgiftertilboern/hvadkandusoeggeom?doAsUserId=w%252Fw4ESIsa1A%253D](http://oekonomi.saerligetilskud/merudgiftertilboern/hvadkandusoeggeom?doAsUserId=w%252Fw4ESIsa1A%253D)

Ernæringsdrikke:

Sygeforsikring Danmark yder ikke tilskud til ernæringsdrikke.

Dokumentationspligt:

Det påhviler forældrene at sandsynliggøre barnet / den unges medicinudgifter og dette kan gøres ved, at forældrene fremviser ekspeditionslistre fra apotek.

Sygesikringen Danmark

Er barnet tilmeldt Sygesikringen Danmark fratrækkes evt. tilskud før beregningen foretages af de årlige merudgifter til medicin.

Enkeltilskud

Der kan i særlige tilfælde, jf. Sundhedslovens § 145, ydes enkeltilskud til medicin, der er lægeordineret, og som der ikke ydes generelt tilskud til efter sundhedslovens § 144. Enkeltilskudsbevilling gør medicinen tilskudsberettiget. Det betyder, at medicin-køb bliver indberettet til CTR - det Centrale Tilskuds Register, og der ydes tilskud til

medicinen med den procentsats, som saldoen i CTR - det Centrale Tilskuds Register berettiger til.

Tilskuddet ansøges af barnets eller den unges læge hos Sundhedsstyrelsen. Eksempler på medicin, der gives enkelttilskud til:

- ADHD: Ritalin, Methylphenidat, Strattera og Modafinil
- Forstoppelse: Movicol
- Græspollenallergi: Grazax

Forhøjet tilskud

Nogle lægemidler indeholder det samme lægemiddelstof, men har forskellige tilsætningsstoffer. Disse lægemidler kaldes synonyme og danner en tilskudsgruppe.

Hvis den medicin, der er udstedt recept til, indgår i en tilskudsgruppe, gives kun fuldt tilskud til den billigste medicin i gruppen.

Hvis der bruges et af de dyrere præparater i en tilskudsgruppe, skal forældrene selv betale hele forskellen mellem prisen på den billigste og den dyrere medicin med mindre, der er givet bevilling på forhøjet tilskud.

Tilskuddet ansøges af barnets eller den unges læge hos Sundhedsstyrelsen. For at få tilskud skal der eksempelvis være tale om:

- Allergi overfor tilsætningsstoffer i den billigste medicin
- Bivirkninger ved brug af den billigste medicin

Ikke tilskudsberettiget medicin:

Der kan dog ydes hjælp til nødvendig medicin, som ikke er tilskudsberettiget, hvis udgifterne er en følge af funktionsnedsættelsen eller en kronisk eller langvarig lidelse hos barnet / den unge.

Kronikertilskud

Der er ligeledes mulighed for, at Sundhedsstyrelsen efter ansøgning fra lægen, jf. Sundhedslovens § 147, kan bevilge et kronikertilskud til borgere med et stort, varigt og fagligt veldokumenteret behov for lægemidler.

Der fastsættes et loft over egenbetalingen til køb af lægemidler med tilskud efter Sundhedsloven. Se [Takster – Kronikertilskud](#).

Såfremt der alene er merudgifter til tilskudsberettiget medicin, vil merudgifterne ikke overstige beløbsgrænsen for merudgifter, hvorfor der ikke kan gives bevilling.

Terminaltilskud

Børn og unge, som er i terminalfasen, kan få al medicin gratis, når de har en bevilling af terminaltilskud fra Sundhedsstyrelsen.

Ansøgning sker gennem lægen.

En bevilling af terminaltilskud er tidsubegrænset.

Medicintilskudsberegning

- De årlige medicinudgifter kan beregnes på www.medicinpriser.dk
- Indtast lægemidlets navn og evt. styrke- søg.
- Så fremkommer lægemidlet med forskellig dosis/styrker og pakningsstørrelser.
- Klik på den, du skal bruge.
- Klik i det blå felt "Tilføj til medicinliste"
- Klik på medicinpriser i stien, hvis der bruges flere præparater og gentag.
- Præparatet er nu at se til højre i lille firkant: "medicinlisten".
- Under medicinlisten klikkes på menupunktet: "beregne egenbetaling".

Herefter udfyldes de hvide felter:

- Patientgruppe: Vælg: "Almen barn"
- Din CTR. Saldo: Vælg: "0".
- Hvis det er et præparat, der skal søges "Enkeltilskud" til udfyldes næste hvide rubrik: "Modtager du særlige tilskud til din medicin?": Vælg: "ja".
- Kommunalt tilskud: "0"
- Vælg: "næste".
- Hvis der er Enkeltilskud på medicinen: Vælg: pil ned – "enkeltilskud".
- Herefter fremkommer det eller de præparater, man har valgt, og her sættes "årlige antal pakker" på. Tryk dernæst: "Beregn egenbetaling for dette køb".
- Så fremkommer egenbetalingen.

Plejeartikler/ personlig hygiejne

I forbindelse med plejen af et barn eller ung med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse eller indgribende lidelse kan der være merudgifter til forskellige plejeartikler.

Hvilke plejeartikler, der er merudgifter til afhænger af det enkelte barns plejebehov. Se [Takster – Plejeartikler](#).

Rengøring

Som udgangspunkt kan der ikke bevilges rengøring som aflastning til forældre, jf. [C-194-10](#), idet rengøring er en nødvendig aktivitet i alle husstande og behovet for rengøring ikke er afledt af barnets funktionsnedsættelse. Det bør i stedet vurderes, om der kan ydes støtte til praktisk hjælp jf. Servicelovens § 83.

Såfremt der er ekstra behov for rengøring, som en nødvendig følge af barnets funktionsnedsættelse/lidelse og barnets funktionsnedsættelse vil blive forværret, hvis ikke der gøres ekstra rent, kan der efter en konkret og individuel vurdering bevilges rengøring.

Et eksempel herpå kan være et barn, der har cancer, og hvor det lægeligt er dokumenteret, at der kræves ekstra rengøring i de rum, barnet opholder sig, eller hvis barnets/den unges funktionsnedsættelse medfører et ekstraordinært stort behov for rengøring, eksempelvis ved uhensigtsmæssig omgang med egen afføring. I disse situationer kan der bevilges merudgifter til rengøring.

Der vil som hovedregel kunne ydes timebetaling svarende til taksten i et autoriseret rengøringsfirma.

Der kan dog, såfremt det vurderes som afløsning / aflastning til forældrene, bevilges rengøring jf. Servicelovens § 84 jf. Principafgørelse 67-13 efter konkret, individuel vurdering af kommunens visitator. Afgørelsen tager udgangspunkt i det niveau for rengøring som svarer til kommunens serviceniveau på området.

Sygehusophold

Hvis et barn eller en ung indlægges på sygehus på grund af den nedsatte funktionsevne/lidelse, kan der ydes hjælp til dækning af nødvendige merudgifter under forudsætning af, at det er nødvendigt:

- at en eller begge forældre er til stede, f.eks. så de hurtigt kan tilkaldes
- for at opnå den mest hensigtsmæssige behandlingsstrategi
- nødvendig information fra læge/sygehus

Nødvendigheden af begge forældres tilstedeværelse pga. lidelsen skal dokumenteres af læge eller sygehus.

Overnatning

Der kan ydes hjælp til merudgifter til overnatning for forældrene på sygehusets patienthotel eller lignende, hvis sygehuset ikke stiller gratis sengeplads til rådighed.

Kost

Der kan ydes hjælp til dækning af merudgifter til kost til forældre og søskende, når sygehuset ikke stiller forplejning til rådighed. Der skal ske modregning for de normale udgifter til kost. Se [Takster – Kost – normaludgifter](#).

Befordringsudgifter

Under barnet/den unges ophold på sygehus el.lign. ydes hjælp til betaling af forældrenes merudgifter til befordring til besøg hos barnet/den unge, i det omfang besøgene er nødvendige af hensyn til barnet/den unge.

Denne kørsel dækkes med billigste offentlige transport eller statens lavest km-takst. Se [Takster – KL's satser og/eller Befordring](#).

Vær opmærksom på, at befordringsudgifter til og fra indlæggelsen ydes fra Regionen v/Kørselskontoret, Aalborg Sygehus.

Vask og tørring

Hvis barnets nedsatte funktionsevne eller indgribende kronisk eller indgribende langvarige lidelse medfører merudgifter til ekstra vask og tørring, kan der efter en konkret vurdering ydes hjælp hertil.

Forældrene skal sandsynliggøre sammenhængen mellem barnets funktionsnedsættelse og behovet for ekstra vask.

Som udgangspunkt følges Forbrugerrådets anbefaling om hele året at tørre tøj uden-dørs, hvorfor tørretumbling af tøj heller ikke som udgangspunkt betragtes som en nødvendig merudgift.

Oplysningerne om børnefamiliers normalforbrug af vask og tørring anvendes i forbindelse med vurderingen af, om en familie har merudgifter forbundet hermed, og omfanget af en eventuel merudgift.

Normal vask	Ca. 2,2 vaske pr. person pr. uge
Normalforbruget er skønnet på baggrund af oplysninger om en husstand på 2,2 personer, jf. Energi-styrelsen og SEAS-NVE. Se takster for beregning - Vask og tørring.	

Normal tørring	Ca. 1,4 tørring pr. person pr. uge
Normalforbruget er skønnet på baggrund af oplysninger om en husstand på 2,2 personer, jf. Energi-styrelsen og SEAS-NVE. Se takster for beregning - Vask og tørring.	

2016 merudgifter ved 1 ekstra vask pr. dag 7,78 kr.

2016 merudgifter ved tørring af 3 kg tøj (1 vask) 5,24 kr.

Med udgangspunkt i Forbrugerstyrelsens opgørelse af vaske- og tørreudgifter, kan merudgifterne beregnes som nedenfor anført.

Oplysningerne stammer fra en ankeafgørelse, hvor pågældende havde 2 ekstra vaske pr. dag. Ved beregningen er det lagt til grund, at der dagligt er 1 ekstra vask på ca. 3 kg.

Ovenstående takster er beregnet ved en fremskrivning af taksterne for 2015 med 1,31 % svarende til stigningen i standardbeløbet fra 2015 (kr. 383 pr. måned) til 2016 (kr. 388 pr. md.) = $5 \frac{\text{kr.}}{383} \times 100 = 1,31 \%$.

VASK:

Driftsudgifter pr. vask(el, vand og vaskemidler) er ifølge Forbrugerstyrelsen be-regnet til 4,37 kr. pr. vask

Merudgift ved 1 ekstra vask pr. dag 4,37 kr.

Ekstra slid:

Afskrivningsperioden i dette tilfælde er skønnet til 3 år i modsætning til normalt 7 år. Merudgiften udgør

$6.000/3 - 6.000/7: 365:2 =$

I alt

1,57 kr.

5,94 kr.

2016 1 ekstra vask pr. dag **7,78 kr.**
Merudgifter til 1 x vask 7,68 kr. fremskrevet 1,31%

TØRRING:

Driftsudgift pr. kg tøj er ifølge Forbrugerstyrelsen beregnet til 1,00 kr. pr. kg tøj.

Merudgiften til tørring af 3 kg dagligt er 3 x 1,00 **3 kr.**

Da tørretumbleren må betragtes som en sædvanlig udgift for en familie, er faste udgifter på tørretumbleren ikke betragtet som en merudgift.

I dette tilfælde er der skønnet en afskrivningsperiode på 3 år.

Merudgiften hertil udgør

$4.000/3 - 4.000/7: 365:2 =$ **1,05 kr.**

Merudgifter til tørring i alt **4,05 kr.**

2016 tørring 5,17 kr. fremskrevet med 1,31%
5,24 kr.

Udgangspunktet for beregningen kan ses i dok. 1684384 i SBSYS

Når merforbruget ved ekstra vask og tørring skal sandsynliggøres beder socialrådgiveren forældrene om at beskrive følgende:

Beskrive antal daglige/ ugentlig uheld

Beskrive hvad der vaskes

og så vurderes det herefter, hvor mange vaske der er tale om som merforbrug.

Vækkeure til hørebørn

Skal vurderes efter Servicelovens § 112 som et hjælpemiddel.

Vådligger

Målgruppe:

Børn, der alene ikke kan ligge tørre i sengen om natten (enuresis nocturna), kommer normalt ikke ind under Servicelovens § 41.

Hvis alle behandlingsmuligheder er udtømte (Minirin, ringeapparat el. lign.), barnet er i skolealderen (6 år eller derover), og der er udsigt til, at lidelsen er indgribende og kronisk eller langvarig, kan der efter en konkret vurdering ydes hjælp efter Servicelovens § 41. Hvis lægen efter de afprøvede behandlinger vurderer, at disse er afprøvet tilstrækkeligt eller ikke er anvendelige for barnet/ikke har den nødvendige effekt, og barnet derfor fortsat er vådligger i flere år frem, foretages en vurdering af, om barnet er i målgruppen for at få hjælp.

Såvel bevilling og afslag foretages altså ud fra en konkret vurdering og indhentet statusattest fra den behandlende læge/sygehus.

Hvis behovet er begrundet i en varig nedsat funktionsevne kan hjælpen bevilliges som et hjælpemiddel efter servicelovens § 112, såfremt væsentlighedskriteriet er opfyldt dvs. de tilfælde hvor barnets nedsatte funktionsevne gør, at der ikke er udsigt til at barnet nogen sinde vil blive renligt.

Det gælder bleer til børn, der er udover den alder, hvor det er sædvanligt at bruge ble.

Det gælder ved svært inkontinente i forhold til inkontinentunderbukser.

Det gælder ligeledes badetøj, hvis det vurderes at være behov for dette udover almindeligt brug til fritid.

Der kan dog være tilfælde, hvor varighedskriteriet ikke kan anses for at være opfyldt i forhold til servicelovens § 112, men nok i forhold til § 41, og hvor hjælpen derfor kan gives efter § 41.

Såfremt barnet har en alder, hvor det er sædvanligt at bruge ble, og barnet er omfattet af personkredsen i servicelovens § 41 kan udgiften til bleer, der overstiger de udgifter, som forældre til raske børn på samme alder har bevilges, som en merudgift. Dette kan f.eks. være på grund af et usædvanligt stort forbrug af bleer, som har sammenhæng med barnets funktionsnedsættelse. Hvis ikke der er tale om et ekstraordinært stort forbrug af bleer, men blot at barnets bruger ble grundet dets funktionsnedsættelse, vil dette først kunne betragtes som en merudgift når barnet er fyldt 4 år hvor det er almindeligt at barnet ikke bruger ble længere. Se Takster - Bleer.

Ankestyrelsen har ikke behandlet problemstillingen i en principafgørelse og har derfor ikke offentliggjort praksis.

Aldersgrænsen er fastsat på baggrund af oplysninger om, hvornår udredning og behandling af inkontinens iværksættes i sundhedsvæsenet, jf. oplysninger fra Videnscenter om inkontinens hos børn og unge: <https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/julianemarie/videnscenter-for-inkontinens-hos-boern-og-unge/urininkontinens/Sider/definition%20og%20aarsager.aspx>

Vådligger-lagen

Som udgangspunkt antages det, at der ikke vil være merudgifter til vådligger-lagen og ekstra vask i forbindelse med enuresis, såfremt den korrekte ble anvendes.

Ekstra vask og tørring

Som udgangspunkt antages det, at der ikke vil være merudgifter til ekstra vask og tørring i forbindelse med enuresis, såfremt den korrekte ble anvendes.

Som hovedregel medtages ikke tørring af tøj i tørretumbler, idet Energistyrelsen opfordrer til, at man tørretumbler så lidt tøj som muligt. For øvrige oplysninger henvises til afsnittet om vask og tørring. Se **Takster for beregning – Vask og tørring**.

Renovation

Flere familier til børn, der bruger ble, har større affaldscontainere. Er behovet for en større affaldscontainer alene begrundet i, at barnet med funktionsnedsættelsen

eller lidelsen kan der dækkes merudgifter i forhold til forskellen mellem udgifterne til almindelig helårsstativ og den mindste container. Se bilag for takster - *Renovation*

Bleforhandler:

Hedensted kommune har indkøbsaftale med SCA hygiejne products (Tena) tlf. 4816 8210

Andre udgifter

Ovennævnte udgifter er ikke udtømmende og andre udgifter vil kunne dækkes, hvis de efter en konkret vurdering må anses for velbegrundede og sandsynliggjorte merudgifter på grund af den nedsatte funktionsevne.

Bemærk: Ankestyrelsen i afgørelse SM-10-04 har fastslået, at der ikke kun skal foretages vurdering af den enkelte ansøgte udgift, men at vurderingen også skal foretages i forhold til udgiftsniveauet i forhold til andre familier.

Ankestyrelsens afgørelse går på en spejlkarrusel, men kan også bruges i forhold til andre udgifter. Eksempelvis kan en fritidsinteresse godt være begrundet i barnets handicap, men udgiften er ikke nødvendigvis højere end normale fritidsinteresser.

Eksempler på merudgifter, der som udgangspunkt ikke bevilges efter Servicelovens § 41

Børneulykkesforsikringer

Børneulykkesforsikringer dækkes ikke, da de, jf. SM 71-10 ikke betragtes som nødvendig merudgift ved forsørgelse af et barn med nedsat funktionsevne.

Computer, computermus, i-Pads, Smartphones og andet elektronisk udstyr

Computere, iPads og smartphones m.v. anses som et almindeligt forbrugsgode og dermed ikke en nødvendig merudgift, jf. Servicelovens § 41.

Særligt tilbehør, der er nødvendigt i forhold til barnets handicap, kan søges via Rehab. Hvis computeren skal bruges i forbindelse med skolen, er det skolen, der skal betale udgiften.

Computerspil

Der kan lånes computerspil og lignende på biblioteket eller købes spil på tilsvarende vis som familier med børn uden handicap.

Konsulent fra Teknologicentret for Handicappede har oplyst, at "med udgangspunkt i Lov om Social Service og Folkeskoleloven stiller teknologicentret for handicappede sin viden og erfaring omkring teknologi, kommunikation og handicap til rådighed vederlagsfrit.

Til børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, kan der foretages en tværfaglig udredning af barnets funktionsnedsættelse herunder kommunikationspotentiale og behov.

Hjælpemidler/computerprogrammer m.v. udlånes i afprøvningsperioden vederlagsfrit af Teknologicentret.

For tidligt fødte børn

Forældre, der får et for tidligt født barn, kan ikke alene, på grund af den for tidlige fødsel og de eventuelle "normale" komplikationer, der kan være forbundet herved, få dækket deres udgifter.

Det for tidligt fødte barn tilhører kun målgruppen efter Servicelovens § 41, såfremt det kan dokumenteres, at barnet har en varig og nedsat funktionsevne eller en indgribende kronisk eller indgribende langvarig lidelse.

Kanylebokse og andre artikler til behandlingen

Udgiften til kanylebokse kan ikke betragtes som en merudgift, da det er en driftsudgift som følge af bortskaffelse af brugte kanyler.

Andre artikler som spritservietter og insulinpenne betragtes som hjælpemidler og skal søges godtgjort, jf. Servicelovens § 112. Spritservietter kan også i særlige tilfælde betragtes som en del af behandlingen (ved afspritning af stikkeområdet ved pumpebehandling) og er dermed en udgift jf. Sundhedsloven.

Kontingenter til handicapforeninger

Udgiften til handicapforeningskontingenter betragtes ikke som nødvendige merudgifter, da udgiften ikke er nødvendig for at få dagligdagen til at fungere jf. SM 77-11.

Psykolog og anden behandling

Der kan ikke ydes udgifter til behandling i henhold til Servicelovens § 41.

Vurderingen foretages, jf. Servicelovens § 11 og § 52, såfremt behovet ikke imødekommes af andre bestemmelser, herunder eksempelvis Sundhedsloven, Aktivloven eller via de forskellige handicapforeninger.

Rådgivning

Børn og unge med adfærdsvanskeligheder eller nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne samt deres familier tilbydes råd og vejledning, jf. Serviceloven §§ 11 og 52 samt tilbud om særlig støtte i henhold til Folkeskoleloven m.fl. via PPR (Pædagogisk, psykologisk rådgivning)

Særligt legetøj

Der kan som udgangspunkt ikke bevilges særligt legetøj som en merudgift, idet det må antages, at der er andre udgifter, forældrene i givet fald ikke har – eksempelvis udgifter til fritidsaktiviteter eller almindeligt legetøj.

Uddannelse

Merudgifter, der opstår i forbindelse med uddannelse, ydes efter Undervisningsministeriets regler.

Visualiseringsprogrammer

Der kan som udgangspunkt ikke bevilges visualiseringsprogrammer, herunder Board-maker- programmer.

Ødelæggelser og slitage

Der kan ikke medtages et anslået fast beløb til ødelæggelser og slitage i de årlige merudgifter.

Hvis der rent undtagelsesvis ydes hjælp til dette, skal det ske efter en individuel konkret vurdering af arten og omfang af såvel barnets lidelse, som de konkrete ødelæggelser/udgifter sammenholdt med de udgifter forældre normalt forventes at få.

Endvidere skal det vurderes, om ødelæggelserne kan undgås ved en pædagogisk indsats eller anden indretning af barnets omgivelser.

Udgiften og den konkrete funktion af det ødelagte/slidte skal have en tæt sammenhæng med barnets funktionsnedsættelse.

Udgifter til reparation og genanskaffelse af ødelagt indbo skulle ikke indgå i beregningen af merudgifter til et handicappet barn, da udgifterne ikke skønnes at være en konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne. Udgifterne måtte betragtes som udgifter, som børnefamilier normalt ville afholde, jf. C 4-08.

Udgifterne til ødelagt indbo skal godtgøres i det omfang, de overstiger de udgifter en familie almindeligvis har hertil, hvis udgifterne ikke kunne undgås ved pædagogiske tiltag og indretning af barnets omgivelser – jf. C-77-11.